KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 9.4.2025 r.
COM(2025) 160 final

ANNEX

ZAŁĄCZNIK

do

wniosku dotyczącego decyzji Rady

w sprawie podpisania, w imieniu Unii, i tymczasowego stosowania Umowy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie uczestnictwa Konfederacji Szwajcarskiej w programach Unii

UMOWA
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ
I EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĄ ENERGII ATOMOWEJ, Z JEDNEJ STRONY,
A KONFEDERACJĄ SZWAJCARSKĄ, Z DRUGIEJ STRONY,
W SPRAWIE UCZESTNICTWA KONFEDERACJI SZWAJCARSKIEJ
W PROGRAMACH UNII

Unia Europejska i Europejska Wspólnota Energii Atomowej (zwane dalej łącznie „Unią”),

z jednej strony, oraz

Konfederacja Szwajcarska (zwana dalej „Szwajcarią”),

z drugiej strony,

zwane dalej łącznie „Umawiającymi się Stronami”,

POTWIERDZAJĄC, że nadają wysoki priorytet szczególnym stosunkom między Unią i jej państwami członkowskimi a Szwajcarią, opartym na ich bliskości, wspólnych wartościach i tożsamości europejskiej;

OPIERAJĄC SIĘ na wspólnych celach i silnych powiązaniach między Umawiającymi się Stronami wynikających z Umowy między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Konfederacją Szwajcarską o współpracy w obszarze kontrolowanej syntezy termojądrowej i fizyki plazmy z 1978 r.[1], Umowy ramowej o współpracy naukowo-technicznej między Wspólnotami Europejskimi a Konfederacją Szwajcarską z 1986 r.[2], porozumień z 2007 r. w formie wymiany listów między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej (Euratom) a Konfederacją Szwajcarską (Szwajcarią) w sprawie zastosowania Umowy w sprawie powołania Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej na rzecz wspólnej realizacji projektu ITER[3], Umowy w sprawie przywilejów i immunitetów Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej na rzecz wspólnej realizacji projektu ITER[4] oraz umowy dotyczącej działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji[5] na terytorium Konfederacji Szwajcarskiej oraz w sprawie członkostwa Szwajcarii w Europejskim Wspólnym Przedsięwzięciu na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej[6], a także z Umowy o współpracy naukowej i technologicznej między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Konfederacją Szwajcarską stowarzyszającej Konfederację Szwajcarską z programem „Horyzont 2020" — programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji oraz programem badawczo-szkoleniowym Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej uzupełniającym „Horyzont 2020" i regulującej uczestnictwo Konfederacji Szwajcarskiej w działaniach ITER prowadzonych przez Fusion for Energy z 2014 r.[7];

---

1 Dz.U. UE L 242 z 4.9.1978, s. 2.

2 Dz.U. UE L 313 z 22.11.1985, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1985/507/oj.

3 Umowa z 2006 r. w sprawie powołania Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej na rzecz wspólnej realizacji projektu ITER, Dz.U. UE L 20 z 24.1.2008, s. 17.

4 Umowa z 2006 r. w sprawie przywilejów i immunitetów Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej na rzecz wspólnej realizacji projektu ITER, Dz.U. UE L 358 z 16.12.2006, s. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/943(2)/oj.

5 Umowa z 2007 r. między Rządem Japonii a Europejską Wspólnotą Energii Atomowej dotycząca wspólnej realizacji działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji w dziedzinie badań nad energią fuzji jądrowej, Dz.U. UE L 246 z 21.9.2007, s. 34.

6 Decyzja Komisji z dnia 22 listopada 2007 r. dotycząca zawarcia w formie wymiany listów porozumień między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej (Euratom) a Konfederacją Szwajcarską (Szwajcarią) w sprawie zastosowania na terytorium Szwajcarii umowy ITER, umowy w sprawie przywilejów i immunitetów organizacji ITER i umowy dotyczącej działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji oraz w sprawie członkostwa Szwajcarii w Europejskim Wspólnym Przedsięwzięciu na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, Dz.U. UE L 20 z 24.1.2008, s. 11.

7 Dz.U. UE L 370 z 30.12.2014, s. 3.

MAJĄC NA UWADZE, że Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom) zawarła „umowę ITER", umowę w sprawie przywilejów i immunitetów Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej na rzecz wspólnej realizacji projektu ITER oraz umowę dotyczącą działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji;

UWZGLĘDNIAJĄC decyzję Rady 2007/198/Euratom[1] powołującą Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej oraz przyznającą mu określone korzyści;

UZNAJĄC wspólną chęć Umawiających się Stron do dalszego rozwijania, wzmacniania, pobudzania i rozszerzania łączących je stosunków i współpracy w zakresie działań związanych z ITER, w oparciu o równość, wzajemność i ogólną równowagę korzyści, praw i obowiązków;

UWZGLĘDNIAJĄC wysiłki Unii, aby poprzez połączenie sił z partnerami międzynarodowymi przewodzić działaniom podejmowanym w odpowiedzi na globalne wyzwania zgodnie z planem działania ONZ na rzecz ludzi, planety i dobrobytu zatytułowanym „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030";

PRAGNĄC zawrzeć długotrwałą umowę w sprawie uczestnictwa Szwajcarii w programach Unii, ustanawiającą podstawę prawną takiej współpracy;

UWZGLĘDNIAJĄC wspólny cel Umawiających się Stron, jakim jest konsolidacja i pogłębienie ich długotrwałej i udanej współpracy, w szczególności w dziedzinie badań naukowych i innowacji, przestrzeni kosmicznej, syntezy jądrowej i rozszczepienia jądrowego oraz kształcenia, szkolenia, młodzieży, sportu i kultury, a także w innych obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak transformacja cyfrowa i działania w dziedzinie zdrowia, co umożliwi Szwajcarii bardziej systematyczne uczestnictwo w programach Unii w przyszłości;

[1] Decyzja Rady 2007/198/Euratom z dnia 27 marca 2007 r. powołująca Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej oraz przyznająca mu określone korzyści (Dz.U. UE L 90 z 30.3.2007, s. 58).

UZNAJĄC ogólne zasady określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695[1] ustanawiającym program „Horyzont Europa” („program »Horyzont Europa«”) oraz w rozporządzeniu Rady (Euratom) 2021/765 ustanawiającym program badawczo-szkoleniowy Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej na lata 2021–2025 uzupełniający program „Horyzont Europa”[2] („program Euratomu”);

UZNAJĄC cele odnowionej europejskiej przestrzeni badawczej, tj. stworzenie wspólnej przestrzeni naukowo-technicznej, utworzenie jednolitego rynku badań naukowych i innowacji, wspieranie i ułatwianie współpracy między instytucjami w dziedzinie badań naukowych i innowacji, włącznie ze szkołami wyższymi, oraz wymiany dobrych praktyk i atrakcyjnych możliwości kariery naukowej, ułatwianie transgranicznej i międzysektorowej mobilności naukowców, sprzyjanie swobodnemu przepływowi wiedzy naukowej i innowacji, propagowanie poszanowania wolności nauki i wolności badań naukowych, wspieranie działań w zakresie edukacji naukowej i komunikacji naukowej oraz pobudzanie konkurencyjności i atrakcyjności uczestniczących gospodarek, a także fakt, że państwa stowarzyszone z programami ramowymi Unii w zakresie badań naukowych i innowacji są kluczowymi partnerami w tym przedsięwzięciu;

PODKREŚLAJĄC rolę partnerstw europejskich w podejmowaniu niektórych z najpilniejszych wyzwań stojących przed Europą w ramach skoordynowanych inicjatyw w zakresie badań naukowych i innowacji w znacznym stopniu przyczyniających się do realizacji priorytetów Unii w dziedzinie badań naukowych i innowacji, które wymagają masy krytycznej i długoterminowej wizji, a także znaczenie zaangażowania krajów stowarzyszonych w takie partnerstwa europejskie;

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. UE L 170 z 12.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

[2] Rozporządzenie Rady (Euratom) 2021/765 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiające program badawczo-szkoleniowy Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej na lata 2021–2025 uzupełniający program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz uchylające rozporządzenie (Euratom) 2018/1563 (Dz.U. UE L 167 I z 12.5.2021, s. 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

DĄŻĄC do ustanowienia wzajemnie korzystnych warunków w celu stworzenia miejsc godnej pracy, wzmocnienia i wspierania ekosystemów innowacji Umawiających się Stron poprzez wspomaganie przedsiębiorstw we wprowadzaniu innowacji i zwiększaniu skali na rynkach Umawiających się Stron oraz ułatwianie absorpcji, stosowania i dostępu do innowacji, w tym poprzez działania w zakresie budowania zdolności;

UZNAJĄC, że wzajemne uczestnictwo w programach drugiej Strony powinno przynieść wzajemne korzyści oraz że każda z Umawiających się Stron dołoży wszelkich starań, aby otworzyć swoje programy na uczestnictwo drugiej Umawiającej się Strony, uwzględniając ich charakter i uznając fakt, że Umawiające się Strony zastrzegają sobie prawo do ograniczenia lub określenia warunków uczestnictwa w tych programach, w szczególności ze względów bezpieczeństwa, w tym w odniesieniu do działań związanych z ich strategicznymi aktywami lub interesami;

ODNOSZĄC SIĘ do możliwości wystąpienia różnic między kierunkami programów Unii a programami i środkami Szwajcarii;

MAJĄC NA UWADZE, że ogólnym celem programu Euratomu jest prowadzenie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej, z naciskiem na ciągłą poprawę bezpieczeństwa jądrowego, jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i ochrony radiologicznej, a także uzupełnienie realizacji celów programu „Horyzont Europa", między innymi w kontekście transformacji energetyki, jak również wspieranie rozwoju energii syntezy jądrowej;

MAJĄC NA UWADZE, że umowa ITER, zgodnie z jej art. 21, ma zastosowanie do Szwajcarii, która uczestniczy w programie syntezy jądrowej Euratom jako w pełni stowarzyszone państwo trzecie;

MAJĄC NA UWADZE, że Euratom jest członkiem Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, a zgodnie z art. 2 decyzji Rady 2007/198/Euratom Szwajcaria będzie członkiem tego wspólnego przedsięwzięcia jako państwo trzecie po powiązaniu jej programu badawczego z programem Euratom;

MAJĄC NA UWADZE, że zgodnie z art. 26 umowy dotyczącej działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji umowa ta ma zastosowanie do Szwajcarii, która uczestniczy w programie syntezy jądrowej Euratom jako w pełni stowarzyszone państwo trzecie;

UZNAJĄC korzyści płynące z uczestnictwa Szwajcarii w komponentach programu kosmicznego Unii Europejskiej, które są otwarte na uczestnictwo państw trzecich;

PODKREŚLAJĄC potrzebę ochrony, rozwijania i promowania europejskiej współpracy w zakresie różnorodności kulturowej i językowej, a także podnoszenia konkurencyjności i potencjału gospodarczego sektora kultury i sektora kreatywnego, zwłaszcza sektora audiowizualnego;

UZNAJĄC, że cele i ogólne zasady programów Unii w sektorze kultury i sektorze audiowizualnym mają zasadnicze znaczenie z punktu widzenia kultury, demokracji, środowiska, społeczeństwa i gospodarki oraz mają szczególne znaczenie dla naszych społeczeństw i sektorów kultury stojących przed obecnymi wyzwaniami związanymi z globalizacją, zmianą klimatu i cyfryzacją;

UZNAJĄC, że zasady te, odzwierciedlone również w Konwencji UNESCO z 2005 r. w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, są realizowane przez Szwajcarię, która stoi w obliczu podobnych wyzwań i podziela te same zasady, takie jak demokracja, praworządność, poszanowanie praw człowieka, w tym równość wszystkich ludzi, równowaga płci, wolność wypowiedzi i wolność artystyczna;

UZNAJĄC ogólne zasady określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694[1] ustanawiającym program „Cyfrowa Europa”;

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa” oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240 (Dz.U. UE L 166 z 11.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj).

PODKREŚLAJĄC, że transformacja cyfrowa naszej gospodarki i naszego społeczeństwa oferuje ogromne możliwości wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, może przyczynić się do transformacji ekologicznej i naszej globalnej konkurencyjności oraz może zwiększyć różnorodność twórczą i kulturową;

UZNAJĄC, że takie transformacyjne zmiany wymagają współpracy z międzynarodowymi partnerami Unii z zachowaniem jak największej przejrzystości i w oparciu o wspólne cele i wartości, przy jednoczesnym zapewnieniu poszanowania interesów obu Umawiających się Stron w zakresie bezpieczeństwa;

DĄŻĄC do ustanowienia wzajemnie korzystnej współpracy w celu wzmocnienia i wspierania wdrażania wiarygodnych i bezpiecznych zdolności cyfrowych Umawiających się Stron, m.in. w dziedzinie obliczeń wielkiej skali, sztucznej inteligencji, przetwarzania w chmurze i przetwarzania brzegowego oraz przestrzeni danych, zaawansowanych umiejętności cyfrowych oraz wdrażania i jak najlepszego wykorzystania zdolności cyfrowych i interoperacyjności, a także w celu ułatwienia absorpcji, stosowania i dostępu do rozwiązań cyfrowych wraz z Umawiającymi się Stronami;

PODKREŚLAJĄC wagę wspierania, w ramach uczenia się przez całe życie, edukacyjnego, zawodowego i osobistego rozwoju osób w kontekście kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu w Europie i poza nią, co przyczynia się do zrównoważonego wzrostu gospodarczego, tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy i spójności społecznej, wspierania innowacji oraz wzmacniania tożsamości europejskiej i aktywności obywatelskiej;

UWZGLĘDNIAJĄC wspólne cele i wartości oraz silne powiązania Umawiających się Stron w dziedzinie edukacji, szkolenia, młodzieży i sportu oraz UZNAJĄC wspólną chęć Umawiających się Stron do dalszego rozwijania, wzmacniania, pobudzania i rozszerzania łączących je stosunków i współpracy w tym zakresie;

UZNAJĄC zasady ogólne określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522[1] w sprawie ustanowienia Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia („Program UE dla zdrowia"), w szczególności w odniesieniu do odpowiednich konkretnych części Programu UE dla zdrowia objętych Umową między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie zdrowia („umowa w sprawie zdrowia");

PODZIELAJĄC ogólne cele Programu UE dla zdrowia, tj. ochronę ludności w Unii przed poważnymi transgranicznymi zagrożeniami zdrowia; UWZGLĘDNIAJĄC wspólne cele i wartości oraz silne powiązania Umawiających się Stron w dziedzinie zdrowia; oraz UZNAJĄC wspólne pragnienie Umawiających się Stron, aby dalej rozwijać, wzmacniać, pobudzać i rozszerzać wzajemne stosunki i współpracę;

PLANUJĄC zwiększyć zakres współpracy poprzez rozpoczęcie tymczasowego stosowania niniejszej Umowy w jak najwcześniejszym terminie;

DĄŻĄC do zapewnienia, aby wszystkie podmioty, którym powierzono realizację projektów lub działań, wobec których zaciągnięto zobowiązania prawne na warunkach niniejszej Umowy, mogły zakończyć te projekty lub działania nawet w przypadku zaprzestania jej tymczasowego stosowania lub jej wypowiedzenia;

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia („Program UE dla zdrowia") na lata 2021–2027 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 282/2014 (Dz.U. UE L 107 z 26.3.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj).

ZWAŻYWSZY, że bliskie stosunki między Szwajcarią a Unią są korzystne dla Umawiających się Stron;

PRAGNĄC ustanowić trwałe ramy współpracy między Umawiającymi się Stronami wraz z jasnymi warunkami uczestnictwa Szwajcarii w programach i działaniach Unii, a także mechanizm ułatwiający ustanowienie takiego uczestnictwa w poszczególnych programach lub działaniach Unii,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

ARTYKUŁ 1

Przedmiot

Niniejsza Umowa ustanawia zasady mające zastosowanie do uczestnictwa Szwajcarii we wszelkich programach lub działaniach Unii, lub ich częściach, które są otwarte na uczestnictwo Szwajcarii i które są wymienione w protokole do niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Do celów niniejszej Umowy stosuje się następujące definicje:

a) „akt podstawowy” oznacza:

(i) akt prawny przyjęty przez instytucję lub instytucje Unii, inny niż zalecenie lub opinia, ustanawiający program i będący podstawą prawną danego działania i wykonania odpowiadających mu wydatków zapisanych w budżecie Unii lub gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej mających pokrycie w budżecie Unii, w tym wszelkie zmiany i wszelkie odpowiednie akty instytucji Unii, które uzupełniają lub wdrażają ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów prac, lub

(ii) akt prawny przyjęty przez instytucję lub instytucje Unii, inny niż zalecenie lub opinia, ustanawiający działanie finansowane z budżetu Unii inne niż programy, w tym wszelkie zmiany i wszelkie odpowiednie akty instytucji Unii, które uzupełniają lub wdrażają ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów pracy;

b) „umowa o finansowaniu” oznacza jakąkolwiek umowę dotyczącą programu lub działania Unii wskazanego w protokołach do niniejszej Umowy, w którym uczestniczy Szwajcaria, i wykonującą środki finansowe Unii, taką jak: umowa o udzielenie dotacji, umowa o przyznanie wkładu, umowa ramowa o partnerstwie finansowym, umowa w sprawie finansowania i umowa w sprawie gwarancji;

c) „inne zasady dotyczące realizacji programów lub działań Unii” oznaczają zasady określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509[1] („rozporządzenie finansowe”) mające zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, a także w programie prac lub w zaproszeniach lub innych unijnych procedurach wyboru;

d) „Unia” oznacza Unię, Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, lub obydwie;

e) „unijna procedura wyboru” oznacza procedurę przyznawania finansowania unijnego wszczętą przez Unię lub przez osoby lub podmioty, którym powierzono wykonywanie środków finansowych Unii;

f) „podmiot ze Szwajcarii” oznacza podmiot jakiegokolwiek rodzaju – osobę fizyczną, osobę prawną lub inny podmiot – który może uczestniczyć w działaniach objętych programem lub działaniem Unii zgodnie z aktem podstawowym i który ma miejsce zamieszkania w Szwajcarii lub siedzibę w Szwajcarii na podstawie prawa szwajcarskiego.

ARTYKUŁ 3

Ustanowienie uczestnictwa

1. Szwajcaria uczestniczy w programach lub działaniach Unii otwartych na uczestnictwo Szwajcarii lub w częściach takich programów lub działań oraz przyczynia się do ich realizacji, zgodnie z aktami podstawowymi, o których mowa w protokołach do niniejszej Umowy i które są objęte tymi protokołami.

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. UE L, 2024/2509, 26.9.2024).

2. W odniesieniu do każdych nowych wieloletnich ram finansowych („WRF”), po wejściu w życie aktów podstawowych ustanawiających programy Unii i pod warunkiem, że w tych programach Unii mogą uczestniczyć państwa trzecie, w tym Szwajcaria, Wspólny Komitet ustanowiony niniejszą Umową (zwany dalej „Wspólnym Komitetem”) omawia niezakłóconą ciągłość współpracy ustanowionej niniejszą Umową przed przedłożeniem pisma wyrażającego zamiar uczestnictwa Szwajcarii w programie Unii.

3. Szczegółowe warunki uczestnictwa Szwajcarii w jakimkolwiek konkretnym programie lub działaniu Unii, lub ich częściach, są określone w protokołach do niniejszej Umowy. Protokoły do niniejszej Umowy mogą zostać zmienione przez Wspólny Komitet.

4. Protokoły do niniejszej Umowy:

a) określają programy i działania Unii, lub ich części, w których Szwajcaria będzie uczestniczyć;

b) określają czas trwania uczestnictwa, tj. okres, w którym Szwajcaria i podmioty ze Szwajcarii mogą ubiegać się o finansowanie unijne lub w którym można im powierzyć wykonywanie środków finansowych Unii;

c) określają szczególne warunki uczestnictwa Szwajcarii i podmiotów ze Szwajcarii, w tym szczególne zasady wykonania warunków finansowych przewidzianych w art. 7 i 8 niniejszej Umowy, szczególne zasady mechanizmu korekty przewidzianego w art. 9 niniejszej Umowy oraz warunki udziału w strukturach utworzonych na potrzeby realizacji tych programów lub działań Unii; warunki te muszą być zgodne z niniejszą Umową i aktami podstawowymi oraz aktami jednej lub większej liczby instytucji Unii ustanawiającymi takie struktury;

d) w stosownych przypadkach określają kwotę wkładu finansowego Szwajcarii w program Unii realizowany za pośrednictwem instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej, które mogą podlegać szczególnym zasadom, o których mowa w art. 10 niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 4

Zgodność z przepisami dotyczącymi programów lub działań Unii, lub ich części

1. Szwajcaria uczestniczy w programach lub działaniach Unii, lub w ich częściach, objętych protokołami do niniejszej Umowy na warunkach określonych w niniejszej Umowie, tych protokołach, aktach podstawowych i innych przepisach dotyczących wdrażania tych programów lub działań Unii lub ich części.

2. Warunki, o których mowa w ust. 1, obejmują:

a) kwalifikowalność podmiotów ze Szwajcarii i wszelkie inne warunki kwalifikowalności dotyczące Szwajcarii, w szczególności pochodzenia, miejsca prowadzenia działalności lub obywatelstwa;

b) warunki mające zastosowanie do składania, oceny i wyboru wniosków oraz do realizacji działań przez kwalifikujące się podmioty ze Szwajcarii.

3. Warunki, o których mowa w ust. 2 lit. b), są równoważne z warunkami mającymi zastosowanie do kwalifikujących się podmiotów z państw członkowskich, w tym z warunkiem przestrzegania środków ograniczających Unii Europejskiej przyjętych na mocy Traktatu o Unii Europejskiej lub Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”), chyba że warunki, o których mowa w ust. 1, stanowią inaczej.

ARTYKUŁ 5

Warunki uczestnictwa w programach lub działaniach Unii, lub ich częściach, związane z mobilnością osób oraz przepływem towarów i usług w ramach realizacji programów lub działań Unii, lub ich części

1. Bez uszczerbku dla korzystniejszych postanowień Umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób[1] (zwanej dalej „umową w sprawie swobodnego przepływu osób") lub szwajcarskiego prawa krajowego, uczestnictwo Szwajcarii w programach lub działaniach Unii, lub ich częściach, o którym mowa w art. 3 niniejszej Umowy, które to postanowienia wymagają mobilności osób między Unią a Szwajcarią lub w obrębie terytorium Szwajcarii do celów realizacji takich programów Unii, jest uzależnione od zapewnienia przez Szwajcarię, aby:

a) nie dochodziło do dyskryminacji ze względu na przynależność państwową w odniesieniu do mobilności osób w celu realizacji programów Unii;

b) warunki dla osób przemieszczających się do Szwajcarii i w obrębie terytorium Szwajcarii w ramach realizacji programów Unii nie pociągały za sobą nieuzasadnionych obciążeń administracyjnych lub finansowych oraz

c) warunki dostępu osób do usług w Szwajcarii, które są bezpośrednio związane z realizacją programów Unii, były takie same jak w przypadku obywateli Szwajcarii. Dotyczy to w szczególności wszelkich opłat związanych z uczestnictwem w działaniu finansowanym z programu Unii i pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich korzystniejszych przepisów dotyczących opłat, które mogą mieć zastosowanie w kontekście programu Erasmus+.

[1] Dz.U. UE L 114 z 30.4.2002, s. 6.

2. Bez uszczerbku dla korzystniejszych postanowień umowy w sprawie swobodnego przepływu osób lub prawa Unii, w odniesieniu do uczestnictwa wymagającego mobilności osób między Szwajcarią a Unią lub w obrębie Unii do celów realizacji programów Unii, Unia zapewnia, aby:

a) warunki dla osób przemieszczających się do Unii i w obrębie Unii w ramach realizacji programów Unii nie pociągały za sobą nieuzasadnionych obciążeń administracyjnych lub finansowych oraz

b) warunki dostępu osób do usług w Unii, które są bezpośrednio związane z realizacją programów Unii, były takie same jak w przypadku obywateli Unii. Dotyczy to w szczególności wszelkich opłat związanych z uczestnictwem w działaniu finansowanym z programu Unii i pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich korzystniejszych przepisów dotyczących opłat, które mogą mieć zastosowanie w kontekście programu Erasmus+.

3. Umawiające się Strony dokładają wszelkich starań w celu ułatwienia transgranicznego przepływu towarów i usług przeznaczonych do wykorzystania w działaniach objętych niniejszą Umową, w ramach istniejących postanowień.

4. Protokoły do niniejszej Umowy mogą określać dalsze szczegółowe warunki odnoszące się do niniejszego artykułu, które są niezbędne do uczestnictwa Szwajcarii w programach lub działaniach Unii, lub ich częściach.

ARTYKUŁ 6

Uczestnictwo Szwajcarii w zarządzaniu programami lub działaniami

1. Przedstawicielom lub ekspertom ze Szwajcarii lub ekspertom wyznaczonym przez Szwajcarię zezwala się na uczestnictwo w roli obserwatorów – chyba że dotyczy to kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich lub dotyczących programów lub działań Unii, lub ich części, w których Szwajcaria nie uczestniczy – w posiedzeniach komitetów, grup ekspertów lub innych podobnych posiedzeniach, w których uczestniczą przedstawiciele lub eksperci państw członkowskich lub eksperci wyznaczeni przez państwa członkowskie, wspierających Komisję Europejską w realizacji programów lub działań, lub ich części, oraz w zarządzaniu nimi, w których to programach lub działaniach Unii lub ich częściach Szwajcaria uczestniczy zgodnie z art. 3 niniejszej Umowy, lub ustanowionych przez Komisję Europejską w odniesieniu do wdrażania prawa Unii w związku z tymi programami lub działaniami Unii lub ich częściami. Przedstawiciele lub eksperci ze Szwajcarii ani eksperci wyznaczeni przez Szwajcarię nie są obecni podczas głosowań. Szwajcaria jest informowana o wyniku głosowania.

2. W przypadku gdy eksperci lub oceniający nie są mianowani na podstawie obywatelstwa, obywatelstwo nie może być powodem, aby wykluczyć ekspertów lub oceniających Szwajcarii.

3. Z zastrzeżeniem warunków przewidzianych w ust. 1 uczestnictwo przedstawicieli ze Szwajcarii w posiedzeniach, o których mowa w tym ustępie, lub w innych posiedzeniach związanych z realizacją programów lub działań Unii, odbywa się zgodnie z tymi samymi zasadami i procedurami co zasady i procedury mające zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich, w odniesieniu do prawa do zabierania głosu, otrzymywania informacji i dokumentacji, chyba że dotyczy to kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich lub programu lub działania Unii, lub jego części, w których Szwajcaria nie uczestniczy, a także zwrotu kosztów podróży i utrzymania.

4. W protokołach do niniejszej Umowy można określić dodatkowe warunki dotyczące uczestnictwa ekspertów, a także uczestnictwa Szwajcarii w radach zarządzających i strukturach utworzonych do celów realizacji programów lub działań Unii określonych w odpowiednich protokołach do niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 7

Warunki finansowe

1. Uczestnictwo Szwajcarii lub podmiotów ze Szwajcarii w programach lub działaniach Unii, lub w ich częściach, jest uzależnione od wniesienia przez Szwajcarię wkładu finansowego do odpowiedniego finansowania z budżetu Unii.

2. Wkład finansowy ma formę łącznej kwoty:

a) wkładu operacyjnego; oraz

b) opłaty z tytułu uczestnictwa.

3. Wkład finansowy ma formę rocznej płatności dokonywanej jednorazowo lub w ratach.

4. Bez uszczerbku dla ust. 8 niniejszego artykułu opłata z tytułu uczestnictwa wynosi 4 % rocznego wkładu operacyjnego i nie podlega korektom z mocą wsteczną, z wyjątkiem przypadków związanych z zawieszeniem na podstawie art. 19. W przypadku zawieszenia na podstawie art. 19 opłatę z tytułu uczestnictwa dostosowuje się zgodnie z dostosowaniem wkładu operacyjnego. Od 2028 r. Wspólny Komitet może dostosować wysokość opłaty z tytułu uczestnictwa.

5. Z wkładu operacyjnego pokrywa się wydatki operacyjne i wydatki na wsparcie; ma on charakter dodatkowy, zarówno w środkach na zobowiązania, jak i środkach na płatności, względem kwot zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na programy lub działania Unii, lub ich części, powiększonych, w stosownych przypadkach, o zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel niepochodzące z wkładów finansowych w programy i działania Unii przekazanych przez innych darczyńców, jak określono w protokole do niniejszej Umowy.

6. Wkład operacyjny opiera się na kluczu do ustalenia wkładu określonym jako stosunek produktu krajowego brutto (PKB) Szwajcarii w cenach rynkowych do PKB Unii w cenach rynkowych. W tym celu za dane liczbowe dotyczące PKB w cenach rynkowych Umawiających się Stron uznaje się ostatnie dane dostępne na dzień 1 stycznia roku, w którym dokonywana jest roczna płatność, zgodnie z ustaleniami Urzędu Statystycznego Unii Europejskiej (EUROSTAT), z należytym uwzględnieniem Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie współpracy w dziedzinie statystyki, sporządzonej w Luksemburgu w dniu 26 października 2004 r. Jeśli Umowa przestanie obowiązywać, za PKB Szwajcarii uznaje się wartość określoną na podstawie danych dostarczonych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

7. Wkład operacyjny opiera się na zastosowaniu klucza do ustalenia wkładu względem pierwotnych środków na zobowiązania powiększonych tak, jak przewidziano w ust. 5, zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na dany rok na potrzeby finansowania programów lub działań Unii, lub ich części, w których uczestniczy Szwajcaria.

8. Opłaty z tytułu uczestnictwa, o których mowa w ust. 2, mają następujące wartości w latach 2025–2027:

– 2025: 2,5 %;

– 2026: 3 %;

– 2027: 4 %.

9. Na wniosek Komisja Europejska przekazuje Szwajcarii informacje dotyczące jej wkładu finansowego określone w informacjach dotyczących budżetu, rachunkowości, wyników i ewaluacji przekazywanych organom budżetowym Unii i jej organom udzielającym absolutorium w odniesieniu do programów i działań Unii, lub ich części, w których uczestniczy Szwajcaria. Informacje te są przekazywane z należytym uwzględnieniem przepisów Unii i Szwajcarii dotyczących poufności i ochrony danych oraz pozostają bez uszczerbku dla informacji, do których otrzymywania Szwajcaria jest uprawniona na podstawie art. 12.

10. Wszystkie wkłady finansowe Szwajcarii lub płatności ze strony Unii oraz obliczenia kwot należnych lub kwot otrzymywanych dokonywane są w euro.

11. Szczegółowe postanowienia dotyczące wprowadzenia w życie niniejszego artykułu są zawarte w odpowiednich protokołach do niniejszej Umowy oraz w załączniku do niniejszej Umowy dotyczącym postanowień w zakresie realizacji finansowej.

ARTYKUŁ 8

Programy i działania, do których
ma zastosowanie mechanizm dostosowania wkładu operacyjnego

1. Jeśli tak przewiduje protokół do niniejszej Umowy, wkład operacyjny programu lub działania Unii, lub jego części, na rok N może zostać skorygowany (podwyższony lub obniżony) ze skutkiem wstecznym w kolejnym roku lub w kolejnych latach na podstawie zobowiązań budżetowych zaciągniętych w stosunku do środków na zobowiązania przyznanych na ten rok, ich wykonania poprzez zobowiązania prawne oraz ich umorzenia.

2. Pierwszej korekty dokonuje się w roku N+1, gdy początkowy wkład operacyjny jest korygowany o różnicę między wkładem a wkładem skorygowanym obliczonym poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu z roku N, skorygowanego poprzez zastosowanie współczynnika, o ile przewiduje to dany protokół, do sumy:

a) zobowiązań budżetowych zaciągniętych w stosunku do środków na zobowiązania zatwierdzonych w roku N na podstawie budżetu Unii oraz w stosunku do środków na zobowiązania odpowiadających umorzeniom ponownie oddanym do dyspozycji oraz

b) wszelkich środków z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie wynikają z wkładów finansowych innych darczyńców na rzecz programów i działań Unii objętych zakresem protokołów do niniejszej Umowy i które były dostępne na koniec roku N.

3. W każdym kolejnym roku, aż do spłacenia lub umorzenia wszystkich zobowiązań budżetowych finansowanych ze środków na zobowiązania pochodzących z roku N, i nie później niż 3 lata po zakończeniu programu Unii lub po zakończeniu wieloletnich ram finansowych odpowiadających rokowi N, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej, Unia oblicza korektę wkładu z roku N, zmniejszając wkład Szwajcarii o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu, skorygowaną, jeżeli przewiduje to dany protokół, na rok N względem umorzeń dokonywanych każdego roku wobec zobowiązań na rok N finansowanych z budżetu Unii lub z umorzeń ponownie oddanych do dyspozycji.

4. Jeżeli środki budżetowe pochodzące z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie wynikają z wkładów finansowych w programy i działania Unii od innych darczyńców objętych protokołami do niniejszej Umowy, zostaną anulowane, wkład Szwajcarii na rzecz danego programu lub działania Unii, lub ich części, pomniejsza się o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu z roku N, skorygowaną, jeżeli przewiduje to dany protokół, do anulowanej kwoty.

5. W roku N+2 lub w kolejnych latach, po dokonaniu dostosowań, o których mowa w ust. 2, 3 i 4, wkład Szwajcarii na rok N pomniejsza się również o kwotę uzyskaną poprzez pomnożenie wkładu Szwajcarii na rok N i stosunku:

a) zobowiązań prawnych w roku N, finansowanych z jakichkolwiek środków na zobowiązania dostępnych w roku N i wynikających z konkurencyjnych procedur wyboru:

   (i) z których wyłączono Szwajcarię i podmioty ze Szwajcarii;

   (ii) w odniesieniu do których upłynął termin na składanie wniosków w trakcie zawieszenia, o którym mowa w art. 19, lub po wypowiedzeniu Umowy, o którym mowa w art. 20; oraz

b) całkowitą kwotę zobowiązań prawnych finansowanych w ramach jakichkolwiek środków na zobowiązania na rok N.

6. Kwotę zobowiązań prawnych opisaną w ust. 5 oblicza się, uwzględniając wszystkie zobowiązania budżetowe zaciągnięte w roku N i odejmując umorzenia dokonane wobec tych zobowiązań w roku N+1.

ARTYKUŁ 9

Programy i działania Unii, lub ich części,
do których ma zastosowanie mechanizm automatycznej korekty

1. Mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie do programu lub działania Unii, lub ich części, w odniesieniu do których w akcie podstawowym je ustanawiającym i w odpowiednim protokole do niniejszej Umowy przewidziano zastosowanie mechanizmu automatycznej korekty. Stosowanie tego mechanizmu automatycznej korekty może zostać ograniczone do części programu lub działania Unii określonych w odpowiednim protokole do niniejszej Umowy, realizowanych poprzez dotacje, w odniesieniu do których organizowane są zaproszenia do składania wniosków. Szczegółowe zasady wskazywania części programu lub działania Unii, do których mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie lub nie ma zastosowania, można ustanowić w tym protokole.

2. Kwota automatycznej korekty dla programu lub działania Unii, lub ich części, odpowiada różnicy między pierwotnymi kwotami zobowiązań prawnych faktycznie zaciągniętych wobec Szwajcarii lub podmiotów ze Szwajcarii, finansowanych ze środków na zobowiązania w danym roku, a odpowiednim wkładem operacyjnym wniesionym przez Szwajcarię i skorygowanym zgodnie z art. 8 niniejszej Umowy, o ile odpowiedni protokół do niniejszej Umowy przewiduje taką korektę, z wyłączeniem wydatków na wsparcie, obejmującym ten sam okres.

3. Jakakolwiek kwota, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, która w każdym roku przez dwa kolejne lata przekracza 8 % odpowiedniego wkładu operacyjnego wniesionego przez Szwajcarię do programu Unii, skorygowanego zgodnie z art. 8, jest należna od Szwajcarii jako dodatkowy wkład zgodnie z mechanizmem automatycznej korekty za każdy rok z tych dwóch lat.

4. Szczegółowe zasady ustalania odpowiednich kwot zobowiązań prawnych, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w tym w przypadku konsorcjów, a także obliczania automatycznej korekty, mogą zostać określone w załączniku do niniejszej Umowy dotyczącym postanowień w zakresie realizacji finansowej.

ARTYKUŁ 10

Finansowanie w odniesieniu do programów Unii realizowanych poprzez instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe

1. W przypadku gdy zgodnie z art. 3 Szwajcaria uczestniczy w programie lub działaniu Unii, lub ich części, które są realizowane za pomocą instrumentów finansowych lub gwarancji budżetowych na podstawie rozporządzenia finansowego, Szwajcaria wnosi wkład na rzecz tych instrumentów finansowych lub gwarancji budżetowych zgodnie z rozporządzeniem finansowym i aktem podstawowym ustanawiającym ten program lub to działanie Unii.

Wnoszona kwota powiększa gwarancję budżetową Unii lub pulę środków finansowych instrumentu finansowego.

2. W stosownych przypadkach sposoby wykonania niniejszego artykułu mogą zostać doprecyzowane w odpowiednim protokole.

ARTYKUŁ 11

Przeglądy i audyty

1. Unia ma prawo przeprowadzać, zgodnie z mającymi zastosowanie aktami instytucji lub organu Unii, lub większej ich liczby, oraz zgodnie z postanowieniami stosownych porozumień lub umów, przeglądy i audyty techniczne, naukowe, finansowe lub inne rodzaje przeglądów i audytów w pomieszczeniach dowolnej osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania w Szwajcarii lub dowolnego podmiotu prawnego mającego siedzibę w Szwajcarii, otrzymujących finansowanie unijne, jak również w pomieszczeniach dowolnej osoby trzeciej uczestniczącej w wykonywaniu środków finansowych Unii i mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Szwajcarii. Takie przeglądy i audyty mogą być przeprowadzane przez przedstawicieli instytucji i organów Unii, w szczególności Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, lub przez inne osoby upoważnione przez Komisję Europejską. Wykonując swoje obowiązki na terytorium Szwajcarii, przedstawiciele i organy dochodzeniowe Unii działają w sposób zgodny z prawem Szwajcarii.

2. Przedstawicielom instytucji i organów Unii, w szczególności Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, oraz pozostałym osobom upoważnionym przez Komisję Europejską przysługuje odpowiedni dostęp do miejsc, prac i dokumentów, zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej, jak również do wszystkich informacji potrzebnych do przeprowadzenia takich audytów, w tym prawo do uzyskania fizycznej lub elektronicznej kopii lub wyciągów z wszelkich dokumentów lub zawartości wszelkich nośników danych będących w posiadaniu objętej audytem osoby fizycznej lub prawnej lub objętej audytem osoby trzeciej.

3. Szwajcaria nie sprzeciwia się prawu wjazdu do Szwajcarii lub dostępowi do pomieszczeń przedstawicieli lub innych osób, o których mowa w ust. 2, w związku z wykonywaniem przez te osoby obowiązków, o których mowa w niniejszym artykule, ani nie stwarza żadnych szczególnych przeszkód w korzystaniu z tego prawa i dostępu.

4. Przeglądy i audyty, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, można przeprowadzać po zawieszeniu stosowania protokołu do niniejszej Umowy zgodnie z art. 19, zaprzestaniu tymczasowego stosowania niniejszej Umowy lub jej wypowiedzeniu, na warunkach określonych w mających zastosowanie aktach instytucji lub organu Unii, lub większej ich liczby, lub zgodnie z postanowieniami stosownych porozumień lub umów dotyczących dowolnego zobowiązania prawnego związanego z wykonaniem budżetu Unii, zaciągniętego przez Unię przed datą wejścia w życie zawieszenia stosowania odpowiedniego protokołu, zaprzestania tymczasowego stosowania niniejszej Umowy lub jej wypowiedzenia.

ARTYKUŁ 12

Zwalczanie nieprawidłowości, nadużyć finansowych i innych przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii

1. Komisja Europejska i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) są upoważnione do prowadzenia dochodzeń administracyjnych w związku z wykonaniem niniejszej Umowy i protokołów do niej, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, na terytorium Szwajcarii. Dochodzenia te prowadzi się zgodnie z warunkami określonymi w mających zastosowanie aktach jednej lub większej liczby instytucji Unii. Wykonując swoje obowiązki na terytorium Szwajcarii, przedstawiciele i organy dochodzeniowe Unii działają w sposób zgodny z prawem Szwajcarii.
2. Właściwe organy Szwajcarii informują Komisję Europejską lub OLAF w rozsądnym terminie o wszelkich znanych im faktach lub powziętych przez nie podejrzeniach dotyczących nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub innej nielegalnej działalności naruszającej interesy finansowe Unii w związku z wykonywaniem niniejszej Umowy i protokołów do niej.

3. Kontrole na miejscu i inspekcje można przeprowadzać w pomieszczeniach dowolnej osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania w Szwajcarii lub podmiotu prawnego mającego siedzibę w Szwajcarii, otrzymujących finansowanie unijne, jak również w pomieszczeniach dowolnej osoby trzeciej uczestniczącej w wykonywaniu środków finansowych Unii i mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Szwajcarii.

4. Kontrole na miejscu i inspekcje są przygotowywane i przeprowadzane przez Komisję Europejską lub OLAF w ścisłej współpracy z właściwą szwajcarską instytucją audytową, która jest powiadamiana z odpowiednim wyprzedzeniem o przedmiocie, celu i podstawie prawnej kontroli i inspekcji, tak aby właściwe organy szwajcarskie mogły udzielić pomocy. W związku z powyższym urzędnicy właściwych organów Szwajcarii mogą uczestniczyć w kontrolach na miejscu oraz inspekcjach.

5. Na wniosek organów Szwajcarii mogą one również przeprowadzać kontrole na miejscu i inspekcje wspólnie z Komisją Europejską lub OLAF-em.

6. Przedstawiciele Komisji Europejskiej i OLAF-u mają dostęp do wszystkich informacji i dokumentów, w tym danych komputerowych, dotyczących przedmiotowych operacji, które są niezbędne do właściwego przeprowadzenia kontroli na miejscu i inspekcji. Mogą w szczególności kopiować stosowne dokumenty.

7. Jeżeli osoba, podmiot lub inna strona trzecia sprzeciwia się kontroli na miejscu lub inspekcji, organy Szwajcarii – działając zgodnie z krajowymi przepisami i regulacjami – udzielają Komisji Europejskiej lub OLAF-owi pomocy, aby umożliwić im wywiązanie się z obowiązku przeprowadzenia kontroli na miejscu lub inspekcji. Wsparcie to obejmuje stosowanie odpowiednich środków zabezpieczających na podstawie prawa krajowego, w szczególności w celu zabezpieczenia dowodów.

8. Komisja Europejska lub OLAF informują organy Szwajcarii o wynikach takich kontroli i inspekcji. W szczególności Komisja Europejska lub OLAF zgłaszają jak najszybciej właściwej instytucji audytowej Szwajcarii wszelkie przypadki nieprawidłowości stwierdzone przez te instytucje w trakcie kontroli na miejscu lub inspekcji i podejrzenia dotyczące takich nieprawidłowości.

9. Bez uszczerbku dla stosowania prawa karnego Szwajcarii Komisja Europejska może nakładać środki i kary administracyjne na każdy podmiot ze Szwajcarii uczestniczący w realizacji danego programu lub działania zgodnie z prawem Unii.

10. W celu prawidłowego wykonania niniejszego artykułu Komisja Europejska lub OLAF i właściwe organy Szwajcarii regularnie wymieniają się informacjami oraz, na wniosek jednej z Umawiających się Stron niniejszej Umowy, konsultują się wzajemnie.

11. W celu ułatwienia skutecznej współpracy i wymiany informacji z OLAF-em Szwajcaria wyznacza punkt kontaktowy.

12. Wymiana informacji między Komisją Europejską lub OLAF-em a właściwymi organami Szwajcarii odbywa się z należytym uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności. Dane osobowe zawarte w wymienianych informacjach muszą być chronione zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami.

13. Właściwe organy szwajcarskie informują również Prokuraturę Europejską (EPPO) o wszelkich znanych im faktach lub powziętych przez nie podejrzeniach dotyczących nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub innej nielegalnej działalności naruszającej interesy finansowe Unii, jeżeli te fakty lub podejrzenia dotyczą sprawy, która może wchodzić w zakres właściwości Prokuratury Europejskiej. W przypadkach, w których Prokuratura Europejska lub Szwajcaria prowadzą postępowania przygotowawcze lub sądowe dotyczące przestępstw naruszających ich interesy finansowe objęte zakresem niniejszej Umowy, Szwajcaria i Unia zapewniają skuteczną wzajemną pomoc, zgodnie z mającymi zastosowanie ramami prawnymi, aby umożliwić swoim właściwym organom wypełnianie ich obowiązku prowadzenia postępowań przygotowawczych, wnoszenia i popierania oskarżeń i stawiania przed sądami sprawców i współsprawców takich przestępstw.

ARTYKUŁ 13

Zmiany w art. 11 i 12

Wspólny Komitet może zmienić art. 11 i 12 w celu uwzględnienia zmian dokonanych w aktach jednej lub większej liczby instytucji Unii.

ARTYKUŁ 14

Odzyskiwanie należności i egzekucja

1. Przyjęta przez Komisję Europejską decyzja o nałożeniu zobowiązania pieniężnego na osoby prawne lub fizyczne inne niż państwa w odniesieniu do wszelkich roszczeń wynikających z programów, projektów, czynności lub działań Unii jest wykonalna w Szwajcarii. Do takiej decyzji dołącza się klauzulę wykonalności i nie przewiduje się żadnych innych formalności niż weryfikacja autentyczności tej decyzji przez krajowy organ wyznaczony do tego celu przez Rząd Szwajcarii. Wykonanie przebiega zgodnie z prawem i przepisami proceduralnymi Szwajcarii. Wykonalne decyzje Komisji Europejskiej uznaje się za tytuły wykonawcze w rozumieniu federalnej ustawy o egzekucji długów i upadłości (DEBA) i nie podlegają one kontroli merytorycznej przed sądami szwajcarskimi. Rząd Szwajcarii informuje Komisję Europejską i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o organie krajowym wyznaczonym do celów niniejszego artykułu. Zgodnie z art. 15 Komisja Europejska jest uprawniona do powiadamiania o wykonalnych decyzjach bezpośrednio osób mających miejsce zamieszkania w Szwajcarii i podmiotów prawnych mających siedzibę w Szwajcarii.

2. Wyroki i postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydane na podstawie klauzuli arbitrażowej zawartej w umowie lub porozumieniu w związku z programami, działaniami, czynnościami lub projektami Unii są wykonalne w Szwajcarii na takich samych zasadach jak decyzje Komisji Europejskiej, o których mowa w ust. 1.

3. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest sądem właściwym w zakresie kontroli zgodności z prawem decyzji Komisji, o których mowa w ust. 1, i wstrzymania ich wykonania. Sądy Szwajcarii są jednak właściwe w sprawach skarg dotyczących nieprawidłowości w wykonaniu.

ARTYKUŁ 15

Komunikacja i wymiana informacji

Instytucje i organy Unii uczestniczące w realizacji programów lub działań Unii lub w kontrolowaniu takich programów lub działań są uprawnione do bezpośredniego komunikowania się, w tym za pośrednictwem elektronicznych systemów wymiany informacji, z każdą osobą fizyczną mającą miejsce zamieszkania w Szwajcarii lub każdym podmiotem prawnym mającym siedzibę w Szwajcarii, otrzymującymi finansowanie unijne, a także z każdą osobą trzecią uczestniczącą w wykonywaniu środków finansowych Unii i mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w Szwajcarii. Takie osoby, podmioty i osoby trzecie mogą przedkładać bezpośrednio instytucjom i organom Unii wszelkie odpowiednie informacje i dokumenty, do których przedłożenia zobowiązane są na podstawie prawodawstwa Unii mającego zastosowanie do programu lub działania Unii oraz na podstawie jakichkolwiek umów lub umów o finansowaniu zawartych w celu realizacji tego programu lub działania.

ARTYKUŁ 16

Wspólny Komitet ds. Uczestnictwa w Programach Unii

1. Niniejszym ustanawia się Wspólny Komitet ds. uczestnictwa w programach Unii. Wspólny Komitet:

a) zapewnia właściwe funkcjonowanie i skuteczne wykonanie niniejszej Umowy i jej protokołów, w tym ocenę, ewaluację i przegląd ich wykonania, w szczególności:

(i) uczestnictwo i wyniki uczestnictwa podmiotów ze Szwajcarii w programach i działaniach Unii lub ich częściach;

(ii) w stosownych przypadkach, poziom wzajemnej otwartości na uczestnictwo podmiotów prawnych mających siedzibę na terytorium każdej z Umawiających się Stron w programach, projektach, czynnościach lub działaniach, lub ich częściach, drugiej Umawiającej się Strony;

(iii) wdrożenie mechanizmu wkładu finansowego, o którym mowa w art. 7, oraz, w stosownych przypadkach, mechanizmu automatycznej korekty mającego zastosowanie do programów lub działań Unii objętych protokołami do niniejszej Umowy zgodnie z art. 9;

(iv) wymianę informacji i, w stosownych przypadkach, badanie wszelkich możliwych kwestii dotyczących wykorzystywania wyników, w tym praw własności intelektualnej;

(v) omawianie na wniosek jednej z Umawiających się Stron ograniczeń stosowanych lub planowanych przez Umawiające się Strony w zakresie dostępu do ich odpowiednich programów w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym w szczególności w przypadku działań związanych z ich aktywami strategicznymi, interesami, autonomią lub bezpieczeństwem;

(vi) rozpatrywanie sposobów usprawnienia i rozwijania współpracy;

(vii) wspólne omawianie przyszłych kierunków i priorytetów polityk związanych z programami lub działaniami Unii objętymi protokołami do niniejszej Umowy;

(viii) wymianę informacji, między innymi na temat nowych przepisów, decyzji lub krajowych programów, które są istotne dla wykonania niniejszej Umowy i jej protokołów;

(ix) przyjmowanie protokołów do niniejszej Umowy w sprawie szczegółowych warunków uczestnictwa Szwajcarii w programach lub działaniach Unii, lub w ich częściach, lub w razie potrzeby zmienianie takich protokołów, w drodze decyzji;

(x) zmienianie art. 11 i 12 niniejszej Umowy w celu uwzględnienia zmian wprowadzonych w aktach jednej lub większej liczby instytucji Unii, w drodze decyzji;

b) we współpracy ze Wspólnym Komitetem ustanowionym na mocy umowy w sprawie zdrowia („Wspólny Komitet ds. Zdrowia") zapewnia właściwe funkcjonowanie i skuteczne wykonanie niniejszej Umowy w odniesieniu do uczestnictwa Szwajcarii w programach działań Unii w dziedzinie zdrowia[1], wyłącznie w odniesieniu do kwestii objętych niniejszą Umową; a w szczególności:

(i) przyjmuje lub zmienia odpowiedni protokół w porozumieniu ze Wspólnym Komitetem ds. Zdrowia;

[1] W okresie 2021–2027 jest to Program UE dla zdrowia ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia („Program UE dla zdrowia") na lata 2021–2027 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 282/2014 (Dz.U. UE L 107 z 26.3.2021, s. 1).

(ii) informuje Wspólny Komitet ds. Zdrowia, gdy porządek obrad jego posiedzeń obejmuje kwestie związane z programem działań Unii w dziedzinie zdrowia.

2. Decyzje Wspólnego Komitetu zapadają w drodze konsensu. Decyzje są wiążące dla Umawiających się Stron.

3. Wspólny Komitet jest złożony z przedstawicieli Umawiających się Stron.

4. Wspólny Komitet może zdecydować o powołaniu na poziomie ekspertów na zasadzie ad hoc dowolnej grupy roboczej lub organu doradczego, które mogą pomóc w wykonywaniu niniejszej Umowy.

5. Wspólnemu Komitetowi współprzewodniczy przedstawiciel każdej z Umawiających się Stron.

6. Wspólny Komitet działa w sposób ciągły poprzez wymianę odpowiednich informacji za pomocą wszelkich środków komunikacji, w szczególności w odniesieniu do uczestnictwa i działań podmiotów ze Szwajcarii. Wspólny Komitet może w szczególności wykonywać swoje zadania na piśmie, gdy zajdzie taka potrzeba.

7. Posiedzenia Wspólnego Komitetu odbywają się przynajmniej raz do roku, na przemian w Brukseli i w Bernie, chyba że współprzewodniczący postanowią inaczej. Komitet zbiera się również na wniosek jednej z Umawiających się Stron. Współprzewodniczący mogą uzgodnić zorganizowanie posiedzenia w formie wideokonferencji lub telekonferencji.

8. Na pierwszym posiedzeniu Wspólny Komitet uchwala swój regulamin.

ARTYKUŁ 17

Wejście w życie

1. Niniejsza Umowa podlega ratyfikacji lub zatwierdzeniu przez Umawiające się Strony zgodnie z ich własnymi procedurami. Umawiające się Strony powiadamiają się nawzajem o zakończeniu wewnętrznych procedur niezbędnych do wejścia w życie niniejszej Umowy.

2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dniu ostatniego powiadomienia dotyczącego instrumentów wymienionych poniżej:

a) Protokół instytucjonalny do Umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób;

b) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób;

c) Protokół instytucjonalny do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie transportu lotniczego;

d) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie transportu lotniczego;

e) Protokół dotyczący pomocy państwa do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie transportu lotniczego;

f) Protokół instytucjonalny do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie kolejowego i drogowego transportu towarów i osób;

g) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie kolejowego i drogowego transportu towarów i osób;

h) Protokół dotyczący pomocy państwa do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie kolejowego i drogowego transportu towarów i osób;

i) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotyczącej handlu produktami rolnymi;

j) Protokół instytucjonalny do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności;

k) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności;

l) Umowa między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie regularnego wkładu finansowego Szwajcarii przeznaczonego na zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej;

m) Umowa między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie warunków uczestnictwa Konfederacji Szwajcarskiej w Agencji Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego.

ARTYKUŁ 18

Tymczasowe stosowanie

1. Umawiające się Strony stosują niniejszą Umowę tymczasowo zgodnie ze swoimi wewnętrznymi procedurami i prawodawstwem począwszy od dnia 1 stycznia 2025 r. Jeśli niniejsza Umowa zostanie podpisana po dniu 15 listopada 2025 r., Umawiające się Strony stosują niniejszą Umowę tymczasowo zgodnie ze swoimi wewnętrznymi procedurami i prawodawstwem począwszy od dnia 1 stycznia 2026 r.

2. Tymczasowe stosowanie Umowy ustaje najpóźniej w dniu 31 grudnia 2028 r., jeżeli Szwajcaria nie zakończy do tego czasu wewnętrznych procedur niezbędnych do wejścia w życie instrumentów, o których mowa w art. 17.

3. W przypadku gdy tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy przestaje mieć zastosowanie zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu, Umawiające się Strony uzgadniają, że wkład operacyjny Szwajcarii, o którym mowa w art. 7, jest należny bez dostosowania przewidzianego w art. 8 lub korekty przewidzianej w art. 9.

4. Umawiające się Strony uzgadniają, że projekty lub działania, w odniesieniu do których zaciągnięto zobowiązania prawne po rozpoczęciu tymczasowego stosowania niniejszej Umowy i przed zaprzestaniem jej tymczasowego stosowania, będą kontynuowane do czasu ich zakończenia, na warunkach w niej określonych.

ARTYKUŁ 19

Zawieszenie

1. Stosowanie protokołu do niniejszej Umowy może zostać zawieszone przez Unię w odniesieniu do programu lub działania Unii, lub ich części:

a) jeżeli Szwajcaria nie wywiąże się ze swoich zobowiązań wynikających z art. 5 ust. 1, a uchybienie to ma znaczący wpływ na realizację tego programu lub działania, lub ich części;

b) w przypadku częściowego lub całkowitego niewywiązania się z zapłaty wkładu finansowego należnego od Szwajcarii w ramach tego programu lub działania.

W przypadku braku płatności, który może w znacznym stopniu zagrozić realizacji programu i zarządzaniu programem lub działaniem Unii, Komisja Europejska wysyła formalny monit. W przypadku braku płatności w terminie 20 dni roboczych od daty otrzymania tego formalnego monitu Komisja Europejska powiadamia Szwajcarię formalnym pismem o zawieszeniu stosowania danego protokołu do niniejszej Umowy, które staje się skuteczne 15 dni po otrzymaniu tego powiadomienia przez Szwajcarię;

c) w przypadkach przewidzianych w art. 16 umowy w sprawie zdrowia w odniesieniu do uczestnictwa Szwajcarii w programie działań Unii w dziedzinie zdrowia.

2. W przypadku zawieszenia stosowania protokołu do niniejszej Umowy podmioty ze Szwajcarii nie kwalifikują się do uczestnictwa w procedurach wyboru, które nie zostały zakończone w momencie wejścia w życie zawieszenia. Procedurę wyboru uznaje się za zakończoną, gdy zostaną zaciągnięte zobowiązania prawne wynikające z takiej procedury.

3. Zawieszenie nie ma wpływu na zobowiązania prawne zaciągnięte wobec podmiotów ze Szwajcarii w ramach danego programu lub działania Unii przed wejściem w życie zawieszenia. Odpowiedni protokół do niniejszej Umowy ma nadal zastosowanie do takich zobowiązań prawnych.

4. Unia niezwłocznie powiadamia Szwajcarię o otrzymaniu przez Unię całej kwoty należnego wkładu finansowego. Zawieszenie zostaje zniesione ze skutkiem natychmiastowym po otrzymaniu takiego powiadomienia.

5. Od dnia zniesienia zawieszenia podmioty ze Szwajcarii ponownie kwalifikują się do udziału w procedurach wyboru rozpoczętych w ramach danego programu lub działania Unii po tej dacie oraz w procedurach wyboru rozpoczętych przed tą datą, w przypadku których nie wygasły terminy składania wniosków.

6. Jeżeli po sześciu miesiącach od rozpoczęcia zawieszenia zgodnie z ust. 1 okoliczności, które spowodowały zawieszenie, utrzymują się, Unia może jednostronnie wypowiedzieć zawieszony protokół w odniesieniu do danego programu lub działania Unii, lub ich części.

ARTYKUŁ 20

Wypowiedzenie

1. Umawiająca się Strona może wypowiedzieć niniejszą Umowę, powiadamiając o tym drugą Umawiającą się Stronę.

2. Niniejsza Umowa przestaje obowiązywać sześć miesięcy po otrzymaniu pisemnego powiadomienia, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku wypowiedzenia niniejszej Umowy zgodnie z niniejszym artykułem Umawiające się Strony uzgadniają, że:

a) projekty lub działania, w odniesieniu do których zaciągnięto zobowiązania prawne po wejściu w życie niniejszej Umowy i przed jej wypowiedzeniem, będą kontynuowane do czasu ich zakończenia na warunkach określonych w niniejszej umowie;

b) roczny wkład finansowy na rzecz programu lub działania Unii w roku N, podczas którego niniejsza Umowa zostaje wypowiedziana, wpłaca się w całości zgodnie z art. 7 niniejszej Umowy i wszelkimi odpowiednimi zasadami zawartymi w danym protokole. W przypadku gdy zastosowanie ma mechanizm dostosowania, wkład operacyjny do odpowiedniego programu lub działania w roku N zostaje dostosowany zgodnie z art. 8 niniejszej Umowy. W przypadku programów lub działań Unii, do których zastosowanie ma zarówno mechanizm dostosowania, jak i mechanizm automatycznej korekty, odpowiedni wkład operacyjny na rok N zostaje dostosowany zgodnie z art. 8 niniejszej Umowy i skorygowany zgodnie z jej art. 9. W przypadku programów lub działań Unii, do których zastosowanie ma wyłącznie mechanizm korekty, odpowiedni wkład operacyjny na rok N zostaje skorygowany zgodnie z art. 9 niniejszej Umowy. Opłata z tytułu uczestnictwa uiszczona za rok N jako część wkładu finansowego na rzecz programu lub działania Unii nie jest dostosowywana ani korygowana;

c) jeżeli zastosowanie ma mechanizm dostosowania, po roku, w którym niniejsza Umowa zostaje wypowiedziana, wkłady operacyjne na rzecz programu lub działania Unii wypłacone za lata, w których niniejsza Umowa miała zastosowanie, są dostosowywane zgodnie z art. 8. W przypadku programów lub działań Unii, do których zastosowanie ma zarówno mechanizm dostosowania, jak i mechanizm automatycznej korekty, te wkłady operacyjne zostają dostosowane zgodnie z art. 8 i automatycznie skorygowane zgodnie z art. 9. W przypadku programów lub działań Unii, do których zastosowanie ma wyłącznie mechanizm automatycznej korekty, odpowiedni wkład operacyjny zostaje automatycznie skorygowany zgodnie z art. 9.

4. Z zastrzeżeniem ust. 3 uczestnictwo Szwajcarii w programie działań Unii w dziedzinie zdrowia może zostać zakończone w przypadkach przewidzianych w art. 16 umowy w sprawie zdrowia.

5. Z zastrzeżeniem ust. 3 i niezależnie od postanowień niniejszej Umowy stanowiących inaczej, uczestnictwo Szwajcarii w programie działań Unii w dziedzinie zdrowia ustaje w tym samym dniu, w którym przestaje obowiązywać umowa w sprawie zdrowia.

6. Umawiające się Strony ustalają za obopólną zgodą wszelkie inne konsekwencje wypowiedzenia niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 21

Załącznik i protokoły

Załącznik i protokoły do niniejszej Umowy stanowią jej integralną część.

ARTYKUŁ 22

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach w językach angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim oraz włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są jednakowo autentyczne.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie do tego celu upoważnieni, złożyli swoje podpisy pod niniejszą Umową.

[Formuła końcowa (we wszystkich 24 językach UE: „Sporządzono w Brukseli/Bernie dnia [...] [miesiąc] dwa tysiące [rok] roku”)]

[Podpisy (we wszystkich 24 językach UE: „W imieniu Unii Europejskiej” i „W imieniu Konfederacji Szwajcarskiej”)]

ZAŁĄCZNIK DOTYCZĄCY POSTANOWIEŃ W ZAKRESIE REALIZACJI FINANSOWEJ

1. Komisja Europejska przekazuje Szwajcarii, najszybciej, jak to możliwe, a najpóźniej w dniu 16 kwietnia każdego roku budżetowego, następujące informacje dotyczące każdego programu lub działania Unii lub jego części, w których uczestniczy Szwajcaria:

   a) kwoty środków na zobowiązania w budżecie Unii ostatecznie przyjęte w odniesieniu do danego roku dla linii budżetowych obejmujących uczestnictwo Szwajcarii zgodnie z protokołami do niniejszej Umowy oraz, w stosownych przypadkach, zewnętrzne środki z dochodów przeznaczone na określony cel, które nie wynikają z wkładu finansowego innych darczyńców w ramach tych linii budżetowych;

   b) kwotę opłaty z tytułu uczestnictwa, o której mowa w art. 7 niniejszej Umowy;

   c) od roku N+1 realizacji programu ujętego w protokołach do niniejszej Umowy – informacje o realizacji środków na zobowiązania odpowiadających rokowi budżetowemu N i poziomie umorzeń;

   d) w odniesieniu do programów, lub ich części, do których zastosowanie ma art. 9 niniejszej Umowy, w przypadku których informacje tego rodzaju są niezbędne do obliczenia automatycznej korekty – informacje o poziomie zobowiązań zaciągniętych wobec podmiotów ze Szwajcarii w podziale na odpowiedni rok środków budżetowych oraz o powiązanym poziomie zobowiązań ogółem.

Komisja Europejska przedstawia szacunkowe informacje określone w lit. a) i b) na podstawie projektu budżetu najszybciej, jak to możliwe, w miarę możliwości – w czerwcu, a najpóźniej do dnia 1 września każdego roku budżetowego.

2. Całkowitą wartość wezwania do wpłaty środków na dany rok ustala się poprzez zastosowanie rocznej kwoty obliczonej zgodnie z art. 7 niniejszej Umowy, w tym, jeśli ma to zastosowanie do programu Unii, wszelkich dostosowań na podstawie art. 8 niniejszej Umowy i, jeśli ma to zastosowanie do programu Unii, wszelkich korekt na podstawie art. 9 niniejszej Umowy.

   Stosowanie niniejszego punktu nie ma wpływu na ustalenie obliczenia automatycznej korekty na podstawie art. 9.

3. Najpóźniej w dniu 16 kwietnia, a jeśli ma to zastosowanie do programu Unii – najwcześniej w dniu 22 października, a najpóźniej w dniu 31 października każdego roku budżetowego – Komisja Europejska wystawia Szwajcarii wezwanie do wpłaty środków, które odpowiada wkładowi Szwajcarii na mocy niniejszej Umowy w odniesieniu do każdego z programów lub działań Unii, lub ich części, w których Szwajcaria uczestniczy.

4. Wezwanie do wpłaty środków, o którym mowa w ust. 3, składa się z następujących transz:

   a) pierwszej transzy w roku, w związku z wezwaniem do wpłaty środków, które ma zostać wystawione do dnia 16 kwietnia, odpowiadającej kwocie stanowiącej równowartość szacunkowego rocznego wkładu finansowego do danego programu, o którym mowa w ust. 1.

      Szwajcaria dokonuje płatności kwoty wskazanej w tym wezwaniu do wpłaty środków najpóźniej 60 dni po wydaniu wezwania do wpłaty;

b) w stosownych przypadkach, drugiej transzy w roku, w związku z wezwaniem do wpłaty środków, które ma zostać wystawione najwcześniej w dniu 22 października, a najpóźniej w dniu 31 października, odpowiadającej różnicy między kwotą, o której mowa w ust. 1, a kwotą, o której mowa w ust. 3, jeżeli kwota, o której mowa w ust. 3, jest wyższa. Szwajcaria dokonuje płatności kwoty wskazanej w tym wezwaniu do wpłaty środków najpóźniej do dnia 21 grudnia.

Szwajcaria może dokonywać odrębnych płatności za każdy program i działanie.

5. Jeżeli niniejsza Umowa zacznie być tymczasowo stosowana w 2025 r., w odniesieniu do pierwszego roku jej realizacji Komisja Europejska wystawi jedno wezwanie do wpłaty środków w terminie 60 dni od podpisania niniejszej Umowy, a najpóźniej do dnia 10 grudnia 2025 r.

6. Jeżeli niniejsza Umowa zacznie być tymczasowo stosowana w 2025 r., Szwajcaria dokona płatności kwoty wskazanej w wezwaniu do wpłaty środków na podstawie ust. 5 nie później niż 30 dni po wystawieniu wezwania do wpłaty środków, a najpóźniej do dnia 21 grudnia 2025 r.

7. W przypadku gdy uczestnictwo Szwajcarii zostanie zakończone zgodnie z art. 20 niniejszej Umowy, wszelkie płatności za okres poprzedzający dzień, w którym wypowiedzenie stanie się skuteczne, stają się wymagalne. Komisja Europejska wydaje wezwanie do wpłaty środków w odniesieniu do tej należnej kwoty najpóźniej w terminie miesiąca od dnia zakończenia uczestnictwa. Szwajcaria dokonuje płatności tej należnej kwoty w terminie 60 dni od dnia wezwania do wpłaty środków.

8. Każde opóźnienie we wniesieniu wkładu stanowi podstawę do zapłaty przez Szwajcarię odsetek za zwłokę od należnej kwoty, wyliczanych za okres od terminu płatności do dnia, w którym należna kwota zostanie wpłacona w całości.

9. W odniesieniu do należności niezapłaconych w terminie stosuje się stopę odsetek równą stopie stosowanej przez Europejski Bank Centralny do jego głównych operacji refinansowych, publikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, seria C, obowiązującej pierwszego dnia miesiąca, w którym przypada termin płatności, lub stopie 0 %, w zależności od tego, która z wymienionych jest wyższa, powiększonej o 3,5 punktu procentowego.

PROTOKÓŁ I

UCZESTNICTWO W PROGRAMACH „HORYZONT EUROPA”, „CYFROWA EUROPA” I „ERASMUS+” ORAZ PROGRAMIE BADAWCZO-SZKOLENIOWYM EURATOMU

CZĘŚĆ I

PRZEPISY OGÓLNE

ARTYKUŁ 1

Programy, w których uczestniczy Szwajcaria

1. Szwajcaria uczestniczy jako kraj stowarzyszony w programach i działaniach Unii lub w ich częściach i wnosi wkład do programów i działań Unii ustanowionych następującymi aktami podstawowymi:

a) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa" oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013[1] („program Horyzont Europa"), wdrażane w drodze wykonania szczegółowego programu ustanowionego decyzją Rady (UE) 2021/764 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiającą program szczegółowy służący realizacji programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa" oraz uchylającą decyzję 2013/743/UE [2], w ich najbardziej aktualnych wersjach i poprzez wkład finansowy na rzecz Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/819 z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii[3];

[1] Dz.U. UE L 170 z 12.5.2021, s. 1.
[2] Dz.U. UE L 167I z 12.5.2021, s. 1.
[3] Dz.U. UE L 189 z 28.5.2021, s. 61.

b) rozporządzenie Rady (Euratom) 2021/765 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiające program badawczo-szkoleniowy Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej na lata 2021–2025 uzupełniający program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa" oraz uchylające rozporządzenie (Euratom) 2018/1563[1] („program Euratomu") w jego najbardziej aktualnej wersji;

c) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa" oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240[2] („program »Cyfrowa Europa«"), w jego najbardziej aktualnej wersji;

d) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+": unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013[3] („program Erasmus+"), w najbardziej aktualnej wersji.

2. Niniejszy protokół nie ma zastosowania do procedur wyboru, które dotyczą wykonania zobowiązań budżetowych na:

a) lata 2021, 2022, 2023 lub 2024 w przypadku programów lub działań Unii, lub ich części, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. a)–c) niniejszego protokołu;

b) lata 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 lub 2026 w przypadku programu Unii, o którym mowa w art. 1 ust. 1 lit. d) niniejszego protokołu.

---

[1] Dz.U. L 167l z 12.5.2021, s. 81.
[2] Dz.U. L 166 z 11.5.2021, s. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj.
[3] Dz.U. UE L 189 z 28.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj.

ARTYKUŁ 2

Czas trwania uczestnictwa Szwajcarii

1. Szwajcaria uczestniczy w programach i działaniach Unii, lub ich częściach, o których mowa w:

a) art. 1 ust. 1 lit. a)–c) niniejszego protokołu – od dnia 1 stycznia 2025 r. lub od innej daty, jeżeli jest to przewidziane w konkretnym tytule niniejszego protokołu, przez pozostały okres ich obowiązywania lub do końca WRF na lata 2021–2027, w zależności od tego, który z tych okresów jest krótszy;

b) art. 1 ust. 1 lit. d) niniejszego protokołu – od dnia 1 stycznia 2027 r. przez pozostały okres obowiązywania lub do końca WRF na lata 2021–2027, w zależności od tego, który z tych okresów jest krótszy, z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 14 niniejszego protokołu.

2. Szwajcaria lub podmioty ze Szwajcarii kwalifikują się na warunkach określonych w art. 4 niniejszej Umowy, w odniesieniu do unijnych procedur wyboru, które dotyczą wykonania zobowiązań budżetowych programów i działań lub ich części, o których mowa w art. 1 niniejszego protokołu, w terminach określonych w ust. 1 niniejszego artykułu.

W odniesieniu do programów lub działań Unii, lub ich części, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. a)–c) niniejszego protokołu, Szwajcaria ani podmioty ze Szwajcarii nie kwalifikują się do finansowania unijnego w ramach unijnych procedur wyboru, które dotyczą wykonania zobowiązań budżetowych na lata 2021, 2022, 2023 lub 2024, bez uszczerbku dla mających zastosowanie zasad kwalifikowalności dotyczących podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich określonych w akcie podstawowym bądź innych przepisów dotyczących realizacji danego programu lub działania Unii.

W odniesieniu do programów lub działań Unii, lub ich części, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. d) niniejszego protokołu, Szwajcaria ani podmioty ze Szwajcarii nie kwalifikują się do finansowania unijnego w ramach unijnych procedur wyboru, które dotyczą wykonania zobowiązań budżetowych na lata 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 lub 2026, bez uszczerbku dla mających zastosowanie zasad kwalifikowalności dotyczących podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich określonych w akcie podstawowym bądź innych przepisów dotyczących realizacji danego programu lub działania Unii.

ARTYKUŁ 3

Postanowienia końcowe

Niniejszy protokół pozostaje w mocy tak długo, jak będzie to konieczne do zakończenia wszystkich projektów, czynności, działań lub ich części finansowanych z programów Unii wymienionych w art. 1 niniejszego protokołu, wszystkich czynności niezbędnych do ochrony interesów finansowych Unii oraz wypełnienia wszystkich zobowiązań finansowych wynikających z wykonania niniejszego protokołu między Umawiającymi się Stronami.

Niniejszy protokół zostaje przedłużony i ma zastosowanie na lata 2026–2027 na tych samych warunkach wobec następcy programu Euratomu, chyba że w ciągu trzech miesięcy od opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* tego kolejnego programu jedna z Umawiających się Stron powiadomi o swojej decyzji o nieprzedłużaniu niniejszego protokołu na kolejny program. W przypadku takiego powiadomienia niniejszy protokół przestaje mieć zastosowanie od dnia 1 stycznia 2026 r. w odniesieniu do następcy programu Euratomu.

ARTYKUŁ 4

Załącznik

Załącznik do niniejszego protokołu stanowi jego integralną część.

CZĘŚĆ II

SZCZEGÓŁOWE WARUNKI
UCZESTNICTWA W PROGRAMACH UNII

TYTUŁ 1

HORYZONT EUROPA I PROGRAM EURATOMU
UZUPEŁNIAJĄCY PROGRAM HORYZONT EUROPA

ARTYKUŁ 5

Szczegółowe warunki uczestnictwa w programie „Horyzont Europa”
i programie Euratomu uzupełniającym program „Horyzont Europa”

1. Przed podjęciem decyzji, czy podmioty ze Szwajcarii kwalifikują się do uczestnictwa w działaniu związanym ze strategicznymi aktywami, interesami, autonomią lub bezpieczeństwem Unii na podstawie art. 22 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/695, Komisja Europejska może zażądać konkretnych informacji lub zapewnień, takich jak:

a) informacje o tym, czy podmiotom unijnym przyznano lub zostanie przyznany wzajemny dostęp do istniejących i planowanych programów, projektów, czynności, działań lub innych środków, lub ich części, realizowanych w Szwajcarii, równoważnych z danym działaniem „Horyzont Europa”;

b) informacje, czy w Szwajcarii istnieje mechanizm monitorowania inwestycji krajowych oraz gwarancje, że organy Szwajcarii będą zgłaszać i konsultować z Komisją Europejską wszelkie możliwe przypadki, w których w ramach stosowania takiego mechanizmu dowiedziały się o planowanych inwestycjach zagranicznych lub przejęciu planowanych przez podmiot mający siedzibę poza Szwajcarią lub kontrolowany spoza Szwajcarii wobec podmiotu ze Szwajcarii, który otrzymał finansowanie z programu „Horyzont Europa" lub programu Euratomu na działania związane z aktywami strategicznymi, interesami, autonomią lub bezpieczeństwem Unii, pod warunkiem że Komisja Europejska dostarczy Szwajcarii wykaz odpowiednich podmiotów ze Szwajcarii po podpisaniu umów o udzielenie dotacji z tymi podmiotami oraz

c) gwarancje, że żadne z wyników, technologii, usług ani produktów opracowanych w ramach przedmiotowych działań przez podmioty ze Szwajcarii nie będą podlegać ograniczeniom wywozowym do państw członkowskich w okresie trwania działania i przez cztery lata po jego zakończeniu. Szwajcaria udostępni co roku, w okresie trwania działania i przez cztery lata po jego zakończeniu, aktualny wykaz przedmiotów ograniczeń wywozowych.

2. Podmioty ze Szwajcarii mogą uczestniczyć w działaniach Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) na warunkach równoważnych warunkom mającym zastosowanie do podmiotów z Unii, chyba że konieczne są ograniczenia w celu zapewnienia spójności z zakresem uczestnictwa wynikającym z wykonania ust. 1.

3. W przypadku gdy Unia realizuje program „Horyzont Europa" poprzez zastosowanie art. 185 i 187 TFUE, Szwajcaria i podmioty ze Szwajcarii mogą brać udział w strukturach prawnych tworzonych na mocy tych postanowień, zgodnie z aktami prawnymi Unii, które zostały lub zostaną przyjęte w celu ustanowienia tych struktur prawnych.

4. Szwajcaria jest regularnie informowana o działaniach JRC związanych z uczestnictwem Szwajcarii w każdym z programów, w szczególności o wieloletnich programach prac JRC. Przedstawiciel Szwajcarii może zostać zaproszony w charakterze obserwatora na posiedzenia Rady Gubernatorów JRC w związku z kwestią dotyczącą uczestnictwa Szwajcarii w każdym z programów.

5. Rozporządzenie (UE) 2021/819[1] lub unijny akt prawny zastępujący to rozporządzenie i decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/820[2] mają zastosowanie uczestnictwa podmiotów ze Szwajcarii we wspólnotach wiedzy i innowacji zgodnie z art. 4 niniejszej Umowy.

6. Przedstawiciele Szwajcarii mają prawo uczestniczyć w charakterze obserwatorów w posiedzeniach komitetu, o którym mowa w art. 14 decyzji Rady (UE) 2021/764 i w art. 16 rozporządzenia Rady (Euratom) 2021/765, bez prawa głosu i w odniesieniu do kwestii, które dotyczą Szwajcarii, gdy komitet omawia kwestie związane z wdrażaniem programu „Horyzont Europa" i programu Euratomu. Takie uczestnictwo jest zgodne z art. 6 niniejszej Umowy. Koszty podróży przedstawicieli Szwajcarii na posiedzenia tego komitetu są zwracane w klasie ekonomicznej. W odniesieniu do wszystkich innych kwestii zwrot kosztów podróży i pobytu podlega takim samym zasadom, jakie mają zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich.

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/819 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające Europejski Instytut Innowacji i Technologii (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 61).

[2] Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/820 z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie strategicznego planu innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) na lata 2021–2027: wzmocnienie talentu innowacyjnego i zdolności innowacyjnych Europy oraz uchylająca decyzję nr 1312/2013/UE (Dz.U. UE L 189 z 28.5.2021, s. 91).

ARTYKUŁ 6

Zasada wzajemności

Podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programach, projektach, działaniach, czynnościach, innych środkach lub ich częściach w Szwajcarii, równoważnych z programem „Horyzont Europa” i programem Euratomu, zgodnie z przepisami Szwajcarii.

Niewyczerpujący wykaz równoważnych programów, projektów, czynności, działań, innych środków lub ich części prowadzonych przez Szwajcarię znajduje się w załączniku I do niniejszego protokołu.

Finansowanie przez Szwajcarię podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii podlega przepisom Szwajcarii regulującym funkcjonowanie programów, projektów, czynności, działań lub innych środków w zakresie badań naukowych i innowacji, lub ich części. W przypadku gdy Szwajcaria nie zapewnia finansowania, podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programie we własnym zakresie.

ARTYKUŁ 7

Otwarta nauka

Umawiające się Strony wzajemnie promują i wspierają praktyki w zakresie otwartej nauki w swoich programach, projektach, czynnościach i działaniach lub w ich częściach zgodnie z zasadami programu „Horyzont Europa” i programu Euratomu i przepisami Szwajcarii.

ARTYKUŁ 8

Warunki finansowe programu „Horyzont Europa”

1. Art. 8 niniejszej Umowy ma zastosowanie do programu „Horyzont Europa”.

2. Art. 9 niniejszej Umowy ma zastosowanie do programu „Horyzont Europa”.

3. Do obliczania automatycznej korekty, o której mowa w art. 9 niniejszej Umowy i w niniejszym artykule, stosuje się następujące szczegółowe ustalenia:

a) „dotacje przyznawane w ramach procedur konkurencyjnych” oznaczają dotacje przyznawane w drodze zaproszeń do składania wniosków, w przypadku których beneficjentów końcowych można zidentyfikować w momencie obliczania automatycznej korekty. Wyklucza się wsparcie finansowe dla osób trzecich określone w art. 207 rozporządzenia finansowego;

b) w przypadku podpisania zobowiązania prawnego z konsorcjum kwoty wykorzystane do ustalenia początkowych kwot zobowiązania prawnego są łącznymi kwotami przyznanymi beneficjentom będącym podmiotami ze Szwajcarii zgodnie z orientacyjnym podziałem budżetu określonym w umowie o udzielenie dotacji;

c) wszystkie kwoty zobowiązań prawnych odpowiadające dotacjom przyznawanym w ramach procedur konkurencyjnych ustala się przy użyciu elektronicznego systemu Komisji Europejskiej eCorda i pobiera w drugą środę lutego roku N+2;

d) „koszty nieinterwencyjne” oznaczają koszty programu „Horyzont Europa” inne niż dotacje przyznawane w ramach procedur konkurencyjnych, w tym wydatki na wsparcie, administrację dotyczącą poszczególnych programów i inne działania;

e) kwoty przyznane organizacjom międzynarodowym jako podmiotom prawnym będącym beneficjentem końcowym uznaje się za koszty nieinterwencyjne.

4. Mechanizm automatycznej korekty stosuje się w następujący sposób:

a) automatyczne korekty za rok N w odniesieniu do wykonania środków na zobowiązania na rok N, podwyższone zgodnie z art. 7 ust. 5 niniejszej Umowy, stosuje się na podstawie danych dotyczących roku N i roku N+1 z eCorda, o których mowa w ust. 3 lit. c) niniejszego artykułu, w roku N+2, po zastosowaniu do wkładu Szwajcarii do programu „Horyzont Europa" wszelkich dostosowań zgodnie z art. 8 niniejszej Umowy; uwzględnioną kwotą jest kwota dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych, w odniesieniu do których to dotacji przy obliczaniu korekty dostępne są dane;

b) począwszy od roku N+2 i do 2029 r. kwotę automatycznej korekty oblicza się dla roku N, przyjmując różnicę między:

(i) łączną kwotą dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych przyznanych Szwajcarii lub podmiotom ze Szwajcarii jako zobowiązania zaciągnięte ze środków budżetowych na rok N oraz

(ii) kwotą dostosowanego wkładu operacyjnego Szwajcarii na rok N pomnożoną przez stosunek:

A. kwoty dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych na środki na zobowiązania w roku N, podwyższonej zgodnie z art. 7 ust. 5 niniejszej Umowy oraz

B. sumy wszystkich zatwierdzonych budżetowych środków na zobowiązania w roku N, w tym kosztów nieinterwencyjnych.

W przypadku dokonania – zgodnie z art. 8 – jakiejkolwiek korekty w sytuacjach, w których podmioty ze Szwajcarii są wyłączone, w obliczeniach nie uwzględnia się odpowiednich kwot dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych.

5. Jeżeli w odniesieniu do wkładu operacyjnego Szwajcarii na dany rok N kwota różnicy, obliczona zgodnie z metodą określoną w art. 9 ust. 2 niniejszej Umowy, jest ujemna i w wartościach bezwzględnych przekracza 8 % odpowiedniego wkładu operacyjnego na rok N, przyszły wkład operacyjny Szwajcarii na rok N+2 pomniejsza się o różnicę pomiędzy kwotą bezwzględną, obliczoną zgodnie z metodą określoną w art. 9 ust. 2 dla roku N, a kwotą, która odpowiada 8 % odpowiedniego wkładu operacyjnego na rok N.

Po zakończeniu okresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 niniejszego protokołu, wszelkie zmniejszenia przyszłych wkładów operacyjnych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, stosuje się do wkładów operacyjnych Szwajcarii do kolejnego programu, w którym Szwajcaria uczestniczy.

Jeżeli wkład operacyjny Szwajcarii zostanie dostosowany w roku N+2 zgodnie z akapitem pierwszym i drugim, korektę taką uwzględnia się przy obliczaniu kwoty rocznej na rok N+2 zgodnie z pkt 4 załącznika dotyczącego postanowień w zakresie realizacji finansowej.

ARTYKUŁ 9

Warunki finansowe programu Euratomu

1. Art. 8 niniejszej Umowy nie ma zastosowania do programu Euratomu uzupełniającego program „Horyzont Europa”.

2. Art. 9 niniejszej Umowy nie ma zastosowania do programu Euratomu uzupełniającego program „Horyzont Europa”.

3. Na zasadzie odstępstwa od art. 7 ust. 7 niniejszej Umowy klucz do ustalenia wkładu, który ma być stosowany w latach 2025, 2026 i 2027 do obliczenia wkładu operacyjnego z tytułu uczestnictwa w programie Euratomu, wynosi 95,4 % klucza do ustalenia wkładu określonego w art. 7 ust. 6 niniejszej Umowy.

TYTUŁ 2

UCZESTNICTWO W PROGRAMIE „CYFROWA EUROPA”

ARTYKUŁ 10

Zakres stowarzyszenia

Szwajcaria uczestniczy jako kraj stowarzyszony i przyczynia się do realizacji celów szczegółowych CS1 (Obliczenia wielkiej skali (HPC)), CS2 (Sztuczna inteligencja), CS4 (Zaawansowane umiejętności cyfrowe) i CS5 (Wdrażanie i optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność) programu „Cyfrowa Europa”, o których mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2021/694.

ARTYKUŁ 11

Szczegółowe warunki uczestnictwa w programie „Cyfrowa Europa”

1. Przed podjęciem decyzji, czy podmioty ze Szwajcarii kwalifikują się do uczestnictwa w działaniu, w którym uczestnictwo zostało ograniczone z właściwie uzasadnionych przyczyn na podstawie art. 12 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/694, Komisja Europejska może zażądać konkretnych informacji lub zapewnień, takich jak:

a) informacje o tym, czy podmiotom unijnym przyznano lub zostanie przyznany wzajemny dostęp do istniejących i planowanych programów, projektów lub działań realizowanych w Szwajcarii równoważnych z danym działaniem „Cyfrowa Europa”;

b) informacje, czy w Szwajcarii istnieje mechanizm monitorowania inwestycji krajowych oraz gwarancje, że organy Szwajcarii będą zgłaszać i konsultować z Komisją Europejską wszelkie możliwe przypadki, w których w ramach stosowania takiego mechanizmu dowiedziały się o inwestycjach zagranicznych lub przejęciu planowanych przez podmiot mający siedzibę poza Szwajcarią lub kontrolowany spoza Szwajcarii wobec podmiotu ze Szwajcarii, który otrzymał finansowanie z programu „Cyfrowa Europa” na działania, pod warunkiem że Komisja Europejska dostarczy Szwajcarii wykaz odpowiednich podmiotów prawnych z siedzibą w Szwajcarii po podpisaniu umów o udzielenie dotacji z tymi podmiotami oraz

c) gwarancje, że żadne z wyników, technologii, usług ani produktów opracowanych w ramach przedmiotowych działań przez podmioty mające siedzibę w Szwajcarii nie będą podlegać ograniczeniom wywozowym do państw członkowskich Unii w okresie trwania działania i przez cztery lata po jego zakończeniu. Szwajcaria udostępni co roku, w okresie trwania działania i przez cztery lata po jego zakończeniu, aktualny wykaz przedmiotów krajowych ograniczeń wywozowych.

2. W przypadku gdy warunki zaproszenia ograniczają uczestnictwo w działaniu ze względów związanych z bezpieczeństwem Unii na podstawie art. 12 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/694, Komisja Europejska może zwrócić się do Szwajcarii o szczegółowe informacje lub zapewnienie w celu oceny adekwatności gwarancji udzielonych przez odpowiednie podmioty, że ich udział w działaniu nie wpłynie negatywnie na bezpieczeństwo Unii.

3. W przypadku gdy Unia realizuje program „Cyfrowa Europa" poprzez zastosowanie art. 185 i 187 TFUE, Szwajcaria i podmioty prawne ze Szwajcarii mogą brać udział w strukturach prawnych tworzonych na mocy tych postanowień, zgodnie z aktami prawnymi Unii, które zostały lub zostaną przyjęte w celu ustanowienia tych struktur prawnych.

ARTYKUŁ 12

Zasada wzajemności

Podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programach, projektach, działaniach, czynnościach, innych środkach lub ich częściach w Szwajcarii, równoważnych z programem „Cyfrowa Europa", zgodnie z przepisami Szwajcarii.

Niewyczerpujący wykaz równoważnych programów, projektów, czynności, działań, innych środków lub ich części prowadzonych przez Szwajcarię znajduje się w załączniku I do niniejszego protokołu.

Finansowanie przez Szwajcarię podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii podlega przepisom Szwajcarii regulującym funkcjonowanie programów, projektów, czynności, działań lub innych środków w zakresie badań naukowych i innowacji, lub ich części. W przypadku gdy Szwajcaria nie zapewnia finansowania, podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programie we własnym zakresie.

ARTYKUŁ 13

Warunki finansowe

Art. 8 niniejszej Umowy nie ma zastosowania do programu „Cyfrowa Europa”.

TYTUŁ 3

UCZESTNICTWO W PROGRAMIE ERASMUS+

ARTYKUŁ 14

Szczegółowe warunki uczestnictwa w programie Erasmus+

Uczestnictwo Szwajcarii w programie Erasmus+ jest uzależnione od wyznaczenia organu krajowego, ustanowienia agencji narodowej oraz wyznaczenia niezależnego organu audytowego, zgodnie z art. 26, 27, 28 i 29 rozporządzenia (UE) 2021/817.

Uczestnictwo Szwajcarii w programie Erasmus+ rozpoczyna się skutecznie z dniem, w którym Komisja Europejska zaakceptowała ocenę zgodności *ex ante* przeprowadzoną przez agencję narodową zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/817.

ARTYKUŁ 15

Warunki finansowe

1. Art. 8 niniejszej Umowy nie ma zastosowania do programu Erasmus+.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 7 ust. 7 niniejszej Umowy klucz do ustalenia wkładu, który ma być stosowany w 2027 r. do obliczenia wkładu operacyjnego z tytułu uczestnictwa w programie Erasmus+, wynosi 70 % klucza do ustalenia wkładu określonego w art. 7 ust. 6 niniejszej Umowy.

ZAŁĄCZNIK I

Wykaz równoważnych programów, projektów,
czynności i działań lub ich części prowadzonych przez Szwajcarię

1. Poniższy niewyczerpujący wykaz uznaje się za programy, projekty, czynności i działania Szwajcarii, lub ich części, równoważne z programem „Horyzont Europa” i programem Euratomu:

– Bridge Proof-of-Concept

– SNSF Project funding

– SNSF Health & well-being

– SNSF MARVIS

– SNSF International Co-Investigator Scheme

– SNSF National Centres of Competence in Research (NCCRs)

– Ambizione

– Spark

– Funding programmes FOT

- Sustained Scientific User Laboratory for Simulation and Data-based Science at CSCS (User Lab)
- Swiss Data Science Center
- Swiss Plasma Center / Swiss Fusion Hub
- Swiss Light Source SLS
- Swiss Spallation Neutron Source (SINQ)
- SμS muon source
- Swiss Research Infrastructure for Particle Physics CHRISP
- Swiss X-ray Free Electron Laser SwissFEL
- Swiss-Norwegian beamline (SNBL)
- SwissChips Initiative
- Swiss Twins

2. Poniższy niewyczerpujący wykaz uznaje się za programy, projekty, czynności i działania Szwajcarii, lub ich części, równoważne z programem „Cyfrowa Europa”:

[…]

PROTOKÓŁ II

UCZESTNICTWO W DZIAŁANIACH EUROPEJSKIEGO WSPÓLNEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA NA RZECZ REALIZACJI PROJEKTU ITER I ROZWOJU ENERGII TERMOJĄDROWEJ ORAZ W DZIAŁANIACH NA PODSTAWIE UMOWY ITER I UMOWY W SPRAWIE SZEROKO ZAKROJONEJ KONCEPCJI

ARTYKUŁ 1

Zakres stowarzyszenia

Szwajcaria uczestniczy jako członek we Wspólnym Przedsięwzięciu na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (F4E) i wnosi do niego wkład zgodnie z art. 2 lit. c) decyzji Rady 2007/198/Euratom[1] i załączonym do niej statutem („statut F4E"), przyczyniając się do przyszłej współpracy naukowej i technologicznej w dziedzinie kontrolowanej syntezy jądrowej poprzez stowarzyszenie Szwajcarii z programem Euratomu.

ARTYKUŁ 2

Czas trwania uczestnictwa Szwajcarii

1. Szwajcaria uczestniczy w F4E jako członek od dnia 1 stycznia 2026 r. przez okres ustanowienia F4E, o ile spełnione są warunki określone w decyzji Rady 2007/198/Euratom.

[1] Decyzja Rady 2007/198/Euratom powołująca Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej oraz przyznająca mu określone korzyści (Dz.U. UE L 90 z 30.3.2007, s. 58).

2. Szwajcaria lub podmioty ze Szwajcarii kwalifikują się na warunkach określonych w art. 4 niniejszej Umowy, w odniesieniu do unijnych procedur wyboru, które dotyczą wykonania zobowiązań budżetowych programów i działań lub ich części, o których mowa w art. 1 niniejszego protokołu, w terminach określonych w ust. 1 niniejszego artykułu. Szwajcaria lub podmioty ze Szwajcarii nie kwalifikują się do finansowania unijnego w ramach unijnych procedur wyboru, które dotyczą wykonania zobowiązań budżetowych na lata 2021, 2022, 2023, 2024 lub 2025, bez uszczerbku dla mających zastosowanie zasad kwalifikowalności dotyczących podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich określonych w akcie podstawowym bądź innych przepisów dotyczących realizacji działań F4E.

ARTYKUŁ 3

Szczegółowe warunki uczestnictwa w działaniach Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej

1. Niezależnie od art. 12 ust. 2 lit. a) i art. 82 ust. 3 lit. a) Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej i warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej, ustanowionego rozporządzeniem Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r.[1], oraz zgodnie z art. 10 statutu F4E obywatele szwajcarscy posiadający pełne prawa obywatelskie mogą być mianowani przez dyrektora F4E na personel F4E.

[1] Rozporządzenie Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r. ustanawiające regulamin pracowniczy urzędników i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich oraz ustanawiające specjalne środki stosowane tymczasowo wobec urzędników Komisji (Dz.U. UE L 56 z 4.3.1968, s. 1).

2. Szwajcaria ma prawo głosu w Radzie Zarządzającej F4E i wnosi roczną składkę członkowską na rzecz F4E zgodnie z załącznikiem II do statutu F4E.

3. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszej Umowy, a w szczególności jej art. 4, podmioty ze Szwajcarii mogą uczestniczyć we wszystkich działaniach F4E na tych samych warunkach, jakie mają zastosowanie do podmiotów prawnych Euratomu.

4. Przedstawiciele Szwajcarii uczestniczą w posiedzeniach F4E zgodnie ze statutem F4E.

5. Szwajcaria stosuje Protokół (nr 7) w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej dołączony do TFUE do F4E, jego dyrektora i personelu w związku z ich działalnością na mocy decyzji Rady 2007/198/Euratom, w następujący sposób:

a) rozszerzenie stosowania na Szwajcarię;

wszelkie odniesienia do państw członkowskich poczynione w protokole w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej należy rozumieć jako obejmujące również Szwajcarię, chyba że poniższe postanowienia stanowią inaczej;

b) zwolnienie F4E z podatków pośrednich (w tym z VAT-u):

(i) towary i usługi eksportowane ze Szwajcarii nie podlegają szwajcarskiemu podatkowi od wartości dodanej (VAT). W odniesieniu do towarów i usług dostarczanych F4E w Szwajcarii do jego użytku służbowego zwolnienie z VAT-u jest realizowane zgodnie z art. 3 akapit drugi Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej poprzez jego zwrot. Zwolnienie z VAT-u dotyczy przypadków, gdy rzeczywista cena towarów i usług podana na fakturze lub innym równoważnym dokumencie wynosi co najmniej 100 CHF (wraz z podatkiem);

(ii) zwrot VAT-u następuje po przedstawieniu odpowiednich szwajcarskich formularzy w Federalnej Administracji Podatkowej, w Dziale Głównym ds. Podatku VAT. Co do zasady wnioski o zwrot są rozpatrywane w terminie trzech miesięcy od daty złożenia wniosku o zwrot i niezbędnych dokumentów potwierdzających;

c) warunki stosowania zasad dotyczących personelu wspólnego europejskiego przedsięwzięcia na rzecz realizacji projektu ITER:

(i) w odniesieniu do art. 12 akapit drugi Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej Szwajcaria, zgodnie z zasadami swojego prawa krajowego, zwalnia urzędników i innych pracowników F4E w rozumieniu art. 2 rozporządzenia (Euratom, EWWiS, EWG) nr 549/69[1] z podatków federalnych, kantonalnych i gminnych od wynagrodzeń, płac i poborów służbowych wypłacanych przez Unię i podlegających wewnętrznemu podatkowi na jej rzecz;

[1] Rozporządzenie Rady (EURATOM, EWWIS, EWG) nr 549/69 z dnia 25 marca 1969 r. określające kategorie urzędników i innych pracowników Wspólnot Europejskich, do których mają zastosowanie przepisy artykułu 12, artykułu 13 ustęp 2 i artykułu 14 Protokołu (nr 7) w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej dołączonego do TFUE.

(ii) do celów stosowania art. 13 Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej Szwajcaria nie jest uznawana za państwo członkowskie w rozumieniu lit. a);

(iii) urzędnicy i inni pracownicy F4E, a także członkowie ich rodzin, należący do systemu ubezpieczeń społecznych stosowanego wobec urzędników i innych pracowników Unii, nie podlegają obowiązkowi przynależenia do szwajcarskiego systemu ubezpieczeń społecznych;

(iv) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest jedynym organem właściwym do rozstrzygania wszelkich kwestii dotyczących stosunków między F4E lub Komisją Europejską a jego personelem w odniesieniu do zastosowania rozporządzenia (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 oraz pozostałych przepisów prawa Unii ustalających warunki pracy.

6. Szwajcaria przyznaje również F4E wszystkie korzyści przewidziane w załączniku III do Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej w zakresie jego oficjalnej działalności.

ARTYKUŁ 4

Kontrole finansowe

1. Urzędnicy F4E i Komisji Europejskiej oraz inne osoby upoważnione przez F4E i Komisję Europejską mają odpowiedni dostęp, w tym w formie elektronicznej, do miejsc, prac i dokumentów oraz do wszystkich informacji wymaganych do przeprowadzania przeglądów i audytów, a także do środków ochrony interesów finansowych Unii zgodnie z art. 11 i 12 niniejszej Umowy. Prawo dostępu jest jasno określane w kontraktach lub umowach zawieranych w celu zastosowania instrumentów, które przywołuje się w niniejszym protokole.

2. Właściwe organy Szwajcarii bezzwłocznie powiadamiają F4E i Komisję Europejską o wszelkich znanych im faktach lub powziętych przez nie podejrzeniach dotyczących nieprawidłowości przy zawieraniu i wykonywaniu kontraktów lub umów zawartych w ramach stosowania instrumentów, o których mowa w niniejszym protokole.

3. Bez uszczerbku dla stosowania szwajcarskiego prawa karnego F4E lub Komisja Europejska mogą nakładać środki i kary administracyjne zgodnie z rozporządzeniem finansowym i rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95[1].

4. Decyzje F4E lub Komisji Europejskiej podjęte w ramach stosowania niniejszego protokołu, nakładające zobowiązania pieniężne na osoby inne niż państwa, są wykonalne w Szwajcarii.

[1] Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. UE L 312 z 23.12.1995, s. 1).

5. Decyzji wydanej na mocy poprzedniego ustępu nadaje się klauzulę wykonalności zgodnie z art. 14 niniejszej Umowy. F4E lub Komisja Europejska są informowane przez organ wyznaczony przez rząd Szwajcarii.

ARTYKUŁ 5

Warunki finansowe

1. Art. 8 niniejszej Umowy nie ma zastosowania do niniejszego protokołu.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 7 ust. 7 niniejszej Umowy klucz do ustalenia wkładu, który ma być stosowany w latach 2026 i 2027 do obliczenia wkładu operacyjnego z tytułu uczestnictwa w F4E, wynosi 95,4 % klucza do ustalenia wkładu określonego w art. 7 ust. 6 niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 6

Stosowanie umowy ITER, umowy w sprawie przywilejów i immunitetów ITER oraz umowy w sprawie szeroko zakrojonej koncepcji na terytorium Szwajcarii

1. Umawiające się Strony postanawiają, co następuje:

a) umowa ITER ma zastosowanie do terytorium Szwajcarii, a do celów stosowania niniejszego artykułu niniejszy protokół uznaje się za odpowiednią umowę do celów art. 21 tej umowy;

b) umowa w sprawie przywilejów i immunitetów ITER ma zastosowanie do terytorium Szwajcarii, a do celów stosowania niniejszego artykułu niniejszy protokół uznaje się za odpowiednią umowę do celów art. 24 tej umowy oraz

c) umowa w sprawie szeroko zakrojonej koncepcji, w szczególności przywileje i immunitety na podstawie art. 13 i art. 14 ust. 5 tej umowy, ma zastosowanie do terytorium Szwajcarii, a do celów stosowania niniejszego artykułu niniejszy protokół uznaje się za odpowiednią umowę do celów art. 26 tej umowy.

2. Obywatele szwajcarscy, którzy posiadają pełnię praw publicznych, mają prawo na takich samych warunkach jak obywatele państw członkowskich być:

a) wyznaczeni przez Euratom na przedstawicieli w Radzie Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej ITER (art. 6 ust. 1 umowy ITER);

b) wyznaczeni przez radę Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej ITER na personel wyższego szczebla (art. 6 ust. 7 lit. d) umowy ITER);

c) oddelegowani przez Euratom do pracy w Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej ITER (art. 7 ust. 2 umowy ITER);

d) zatrudnieni bezpośrednio przez Międzynarodową Organizację Energii Termojądrowej w drodze mianowania przez jej dyrektora generalnego (art. 7 ust. 2 i ust. 4 lit. b) umowy ITER);

e) wyznaczeni przez Euratom na przedstawicieli w komitecie sterującym ds. działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji oraz w komitetach projektów działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji (art. 3 i 5 umowy dotyczącej działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji);

f) wyznaczeni przez komitet sterujący na personel sekretariatu (art. 4 umowy dotyczącej działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji);

g) oddelegowani przez Euratom do działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji jako członkowie zespołów projektowych lub jako kierownicy projektów (art. 6 umowy dotyczącej działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji).

3. Euratom informuje Szwajcarię na piśmie, jeżeli program ITER, umowa ITER, umowa dotycząca działań w ramach szeroko zakrojonej koncepcji lub umowa w sprawie przywilejów i immunitetów ITER mają zostać zmienione.

ARTYKUŁ 7

Zasada wzajemności

Podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programach, projektach, działaniach, czynnościach, innych środkach lub ich częściach w Szwajcarii, równoważnych z tymi, które prowadzone są przez organizację ITER, F4E lub w ramach szeroko zakrojonej koncepcji, zgodnie z przepisami Szwajcarii. Niewyczerpujący wykaz równoważnych programów, projektów, czynności, działań, innych środków lub ich części prowadzonych przez Szwajcarię znajduje się w załączniku I do niniejszego protokołu.

Finansowanie przez Szwajcarię podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii podlega przepisom Szwajcarii regulującym funkcjonowanie programów, projektów, czynności, działań lub innych środków w zakresie badań naukowych i innowacji, lub ich części. W przypadku gdy Szwajcaria nie zapewnia finansowania, podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programie we własnym zakresie.

ARTYKUŁ 8

Postanowienia końcowe

Niniejszy protokół pozostaje w mocy tak długo, jak będzie to konieczne do zakończenia wszystkich projektów, czynności, działań lub ich części finansowanych z programu Unii wymienionego w art. 1 niniejszego protokołu, wszystkich czynności niezbędnych do ochrony interesów finansowych Unii oraz wypełnienia wszystkich zobowiązań finansowych wynikających z wykonania niniejszego protokołu między Umawiającymi się Stronami.

ZAŁĄCZNIK I

Wykaz równoważnych programów, projektów,
czynności i działań lub ich części prowadzonych przez Szwajcarię

Poniższy niewyczerpujący wykaz uznaje się za programy, projekty, czynności i działania Szwajcarii, lub ich części, równoważne z ITER:

[…]

PROTOKÓŁ III

UCZESTNICTWO W PROGRAMIE UE DLA ZDROWIA

ARTYKUŁ 1

Zakres stowarzyszenia

1. Szwajcaria uczestniczy jako kraj stowarzyszony w poszczególnych częściach Programu UE dla zdrowia ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia („Program UE dla zdrowia") na lata 2021–2027 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 282/2014[1], w jego najbardziej aktualnej wersji, i wnosi do tych części wkład.

2. Poszczególne części Programu UE dla zdrowia, w których uczestniczy Szwajcaria i do których wnosi wkład, odnoszą się do gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej objętej umową w sprawie zdrowia.

ARTYKUŁ 2

Czas trwania uczestnictwa Szwajcarii

1. Szwajcaria uczestniczy w Programie UE dla zdrowia od dnia 1 stycznia roku następującego po wejściu w życie umowy w sprawie zdrowia przez pozostały okres trwania Programu UE dla zdrowia lub do końca wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, w zależności od tego, który z tych okresów jest krótszy.

[1] Dz.U. UE L 107 z 26.3.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj.

2. Szwajcaria lub podmioty ze Szwajcarii kwalifikują się na warunkach określonych w art. 4 niniejszej Umowy, w odniesieniu do unijnych procedur wyboru, które dotyczą wykonania zobowiązań budżetowych programów i działań w ramach Programu UE dla zdrowia, lub ich części, w terminach określonych w ust. 1 niniejszego artykułu. Szwajcaria lub podmioty ze Szwajcarii nie kwalifikują się do finansowania unijnego w ramach unijnych procedur wyboru, które dotyczą wykonania zobowiązań budżetowych na dowolny rok w ramach wieloletnich ram finansowych 2021–2027 przed rozpoczęciem uczestnictwa w Programie UE dla zdrowia, zgodnie z ust. 1, bez uszczerbku dla mających zastosowanie zasad kwalifikowalności dotyczących podmiotów z krajów niestowarzyszonych określonych w akcie podstawowym bądź innych przepisów dotyczących realizacji odpowiedniego programu lub działania Unii.

ARTYKUŁ 3

Szczegółowe warunki uczestnictwa w Programie UE dla zdrowia

1. Szwajcaria uczestniczy w Programie UE dla zdrowia na warunkach określonych w niniejszej Umowie i w akcie prawnym, o którym mowa w art. 1 niniejszego protokołu, a także we wszelkich innych przepisach dotyczących realizacji Programu UE dla zdrowia, w jego najbardziej aktualnej wersji.

2. O ile w warunkach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie przewidziano inaczej, podmioty prawne mające siedzibę w Szwajcarii mogą uczestniczyć w działaniach Programu UE dla zdrowia na warunkach równoważnych warunkom mającym zastosowanie do podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii, w tym w zakresie przestrzegania środków ograniczających przyjętych przez Unię.

3. W procedurach związanych z wnioskami, umowami i sprawozdaniami, a także w odniesieniu do innych aspektów administracyjnych Programu UE dla zdrowia stosuje się język angielski.

ARTYKUŁ 4

Warunki finansowe

Art. 8 niniejszej Umowy nie ma zastosowania do niniejszego protokołu.

ARTYKUŁ 5

Postanowienia końcowe

Niniejszy protokół pozostaje w mocy tak długo, jak będzie to konieczne do zakończenia wszystkich projektów, czynności, działań lub ich części finansowanych z programu Unii, o którym mowa w art. 1 niniejszego protokołu, wszystkich czynności niezbędnych do ochrony interesów finansowych Unii oraz wypełnienia wszystkich zobowiązań finansowych wynikających z wykonania niniejszego protokołu między Umawiającymi się Stronami.